

Woningbouwinitiatief Den Hout Oosterhout

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Gemeente Oosterhout

23 november 2022

Project Woningbouwinitiatief Den Hout Oosterhout
Opdrachtgever Gemeente Oosterhout

Document Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek
Status Concept 01
Datum 23 november 2022
Referentie 131526/22-016.960

Projectcode 131526
Projectleider M.A.H. Storms MSc
Projectdirecteur Drs. L.G. Turlings

Auteur(s) V.A. van Os MSc
Gecontroleerd door L. Bovend'aerde MSc
Goedgekeurd door M.A.H. Storms MSc

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V.
Leeuwenbrug 8
Postbus 233
7400 AE Deventer
+31 (0)570 69 79 11
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	6
2.1	Huidige situatie en beschrijving werkzaamheden - bestaande locatie voetbalveld	6
2.2	Huidige situatie en beschrijving werkzaamheden - nieuwe locatie voetbalveld	9
3	METHODIEK	10
3.1	Vleermuizen	10
3.2	Vogels	11
3.3	Onderzoek marterachtigen	12
4	RESULTATEN	14
4.1	Vleermuizen	14
4.1.1	Foerageergebieden	14
4.1.2	Vliegroutes	16
4.1.3	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	16
4.1.4	Paar- en winterverblijfplaatsen	16
4.1.5	Overzicht: belang van het plangebied voor vleermuizen	17
4.2	Vogels	18
4.3	Marterachtigen	20
5	CONCLUSIE EN DOORKIJK VERVOLG	21
5.1	Vleermuizen	21
5.2	Vogels	22
5.3	Marterachtigen	23
6	LITERATUUR	24
	Laatste pagina	24

	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Toetsingskader	2
II	Quicksan flora en fauna Den Hout	60

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Oosterhout werkt aan de verplaatsing van het (hoofd)voetbalveld van de voetbalclub V.V. Irene '58 te Den Hout. Hiermee wordt ruimte vrijgemaakt voor de realisatie van 26 woningen op deze locatie. Onderdeel van de werkzaamheden is de sloop van de bestaande bebouwing (clubgebouw, kleedkamers) en de kap van een aantal bomen.

Ten behoeve van het plan is op 22 februari 2022 een ecologische quickscan uitgevoerd (zie bijlage I). Doel van deze quickscan was om inzichtelijk te maken welke functies voor onder de Wnb beschermde flora en fauna in en nabij het plangebied verwacht worden en negatieve effecten kunnen ondervinden van het voornemen. Uit de toets komt naar voren dat het voornemen mogelijk kan leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten. Het gaat specifiek om de mogelijke vernietiging en/of verstoring van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en ransuil en van belangrijke onderdelen van de functionele leefomgeving van verschillende soorten marterachtigen. Dit kan leiden tot een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming (Wnb). Op basis van de quickscan is daarom geconcludeerd dat nader soortgericht onderzoek nodig is naar de functie(s) van het plangebied voor vleermuizen, huismus, ransuil en marterachtigen.

Specifiek voor vleermuizen kan het slopen van de bestaande bebouwing (clubgebouw en kleedkamers van V.V. Irene'58) leiden tot vernietiging van verblijfplaatsen en het doden en verstoren van vleermuizen (Wnb art. 3.5, lid 1, 2 en 4). Voor huismus en ransuil is mogelijk sprake van verstoring en/of vernietiging van (jaarrond beschermde) nestplaatsen in de te slopen bebouwing, andere bebouwing in de directe omgeving of in te kappen Californische cipressen (Wnb art. 3.1, lid 2 en 4). Voor marterachtigen (bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter) leidt het voornemen mogelijk tot het vernietiging van belangrijke onderdelen van de functionele leefomgeving van deze soorten, en daarmee (indirect) tot een aantasting van verblijfplaatsen (Wnb. art. 3.10, lid 1).

In de periode mei-september 2022 is door ecologen van Witteveen+Bos soortgericht onderzoek uitgevoerd naar vleermuizen, huismus, ransuil en marterachtigen. Voorliggend rapport beschrijft de aanpak, resultaten en conclusies van dit onderzoek. Daarbij geeft het inzicht in de consequenties hiervan ten aanzien van de Wet natuurbescherming.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied en de geplande werkzaamheden. In hoofdstuk 3 wordt de gehanteerde methodiek voor het soortenonderzoek toegelicht. Hoofdstuk 4 geeft de resultaten van het onderzoek weer. In hoofdstuk 5 worden de conclusies beschreven en een doorzicht gegeven naar het vervolg. Hoofdstuk 6 bevat een overzicht van gebruikte literatuur. Het geldende toetsingskader is opgenomen in bijlage I.

2

PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

Het plangebied is gelegen te Den Hout, gemeente Oosterhout, en bestaat globaal uit twee deelgebieden. Het betreft de bestaande locatie van het voetbalveld (1), waar woningbouw gerealiseerd wordt; en de nieuwe locatie (2), waar het nieuwe voetbalveld gerealiseerd wordt. Deze deelgebieden worden hieronder afzonderlijk toegelicht. Afbeelding 2.1 geeft een overzicht van het volledige plangebied, inclusief te kappen bomen en te verwijderen bebouwing.

Afbeelding 2.1 Plangebied te Den Hout met te kappen bomen en te slopen bebouwing

2.1 Huidige situatie en beschrijving werkzaamheden - bestaande locatie voetbalveld

2.1.1 Beschrijving deelgebied

De locatie van en rondom het bestaande voetbalveld (aangeduid met nummer één in afbeelding 2.1) bestaat in de huidige situatie uit het veld zelf, inclusief het clubgebouw en kleedkamers van V.V. Irene'58, en een naastgelegen, parkachtige omgeving. Het gebied is gelegen in de kern van Den Hout, en wordt aan alle zijden begrensd door omliggende woningen en wegen (de Molenakker aan de noordzijde, de Middenakker aan de oostzijde, de Hoge Akker aan de zuidzijde en de Ruiterspoor aan de westzijde).

Het bestaande clubgebouw (adres: Ruiterspoor 21) is een klein, laag gebouw zonder spouwmuren en met een pannendak. Direct ten noordoosten van het clubgebouw bevindt zich het gebouw met de kleedkamers, en daarnaast een bomenrij, enkele schuurtjes en een opbergplek voor verschillende materialen. Het clubgebouw ligt aan de noordwestzijde van het bestaande voetbalveld. Aan de noordwest-, west- en zuidzijde van het voetbalveld bevindt zich een parkachtige omgeving met verspreide bomen, intensief beheerde bosschages, enkele speeltoestellen en kort gemaaid gras.

Voorgenomen werkzaamheden

Ter hoogte van de bestaande locatie van het voetbalveld zal na verwijdering van het veld nieuwbouw gerealiseerd worden (afbeelding 2.2). De bestaande parkachtige omgeving inclusief bomen aan de oostzijde van het veld blijft hierbij grotendeels behouden. Het clubgebouw en de kleedruimtes worden gesloopt, en de kap van enkele bomen zal noodzakelijk zijn. Omdat nog niet exact bekend is om welke bomen het gaat, is vooralsnog rekening gehouden met een worstcasescenario waarbij zowel de bestaande bomen aan de noordzijde als aan de zuidzijde van het bestaande voetbalveld worden gekapt (zie afbeelding 2.1).

Afbeelding 2.2 Voorgenomen toekomstige inrichting met 26 woningen na verplaatsing van het voetbalveld

2.2 Huidige situatie en beschrijving werkzaamheden - nieuwe locatie voetbalveld

Beschrijving deelgebied

De nieuwe locatie van het voetbalveld (aangeduid met nummer twee in afbeelding 2.1) is gelegen aan de zuidkant en buiten de bebouwde kom van Den Hout, en heeft in de huidige situatie een grotendeels agrarische functie. Het nieuwe veld wordt direct ten zuiden van een bestaand kunstgrasveld aangelegd. Tussen het bestaande kunstgrasveld en het nieuwe voetbalveld bevindt zich een bomenrij, bestaande uit zomereik, berk, veldesdoorn en grove den. Het plangebied wordt aan de oost-, zuid- en westzijde begrensd door agrarische percelen en aan de noordzijde door het bestaande voetbalveld. Het agrarisch gebied waarin het plangebied zich bevindt is gelegen tussen de wegen Herstraat aan de oostzijde en de Ruiterspoor aan de westzijde.

De beoogde locatie voor het nieuwe sportveld wordt in de huidige situatie intensief agrarisch beheerd (maïsteelt) en heeft daarmee een relatief lage natuurwaarde. Een deel van de bomen is reeds geveld of aangetast als gevolg van stormschade.

Voorgenomen werkzaamheden

Rondom het nieuw aan te leggen voetbalveld zullen zowel bomen gekapt als nieuwe bomen aangeplant worden. Het gaat om de kap van circa 1.450 m² bomen ten noorden van het nieuw aan te leggen veld, en herplant van circa 7.221 m² bomen langs de zuidelijke rand hiervan (afbeelding 2.3). De bomen die zich aan de noord- en westzijde van het plangebied bevinden, blijven behouden. Overige werkzaamheden die uitgevoerd zullen worden betreffen onder andere de aanleg van een parkeerplaats aan de westzijde van de voetbalvelden.

Afbeelding 2.3 Inrichtingsontwerp van het nieuw aan te leggen voetbalveld en omgeving

METHODIEK

3.1 Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek te Den Hout is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021 [lit. 2]. De inventarisaties zijn daarbij afgestemd op de te verwachten soorten en functies. Het gaat om de mogelijke aanwezigheid van zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen van in de omgeving voorkomende soorten in de te slopen bebouwing (zie tabel 2.1). Het onderzoek heeft zich niet gericht op mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes in de te kappen bomen, aangezien zich in deze bomen geen vleermuisgeschikte holtes bevinden (zie bijlage I).

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatvereisten kunnen de volgende vleermuissoorten in het plangebied worden verwacht: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis. Deze soorten kunnen vleermuisgeschikte holten in bebouwing binnen of in de directe omgeving van het plangebied gebruiken als verblijfplaats.

Tabel 3.1 Overzicht onderzochte soorten en functies in het vleermuisonderzoek

Soort/functie	Zomer- en/of kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroutes en foerageergebieden**
gewone dwergvleermuis	x	x	x	x
ruige dwergvleermuis	x*	x	x	x
kleine dwergvleermuis	x	x	x	x
gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x
laatvlieger	x	x	x	x
meervleermuis	x	x	x	x
rosse vleermuis	x	x	x	x

* Kraamverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis zijn tot nu toe slechts op twee plaatsen in Nederland vastgesteld, beiden op grote afstand van het hier beschouwde plangebied [lit. 5]. Het is dus zeer onwaarschijnlijk dat de te slopen bebouwing een functie heeft als kraamverblijfplaats voor ruige dwergvleermuis.

** Het onderzoek heeft zich in dit geval niet specifiek toegespitst op het in kaart brengen van vliegroutes en foerageergebieden, maar waarnemingen die duiden op deze functies zijn wel meegenomen, met name waarnemingen die relevant zijn voor de interpretatie van het belang van het plangebied voor vleermuizen (bijv. om in te schatten of verblijfplaatsen in de directe omgeving worden verwacht).

Het vleermuisonderzoek in 2022 bestond uit in totaal vijf inventarisatierondes gericht op (1) zomer- en/of kraamverblijfplaatsen, (2) paarverblijfplaatsen en (3) (massa)winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis.

- zomer- en kraamverblijfplaatsen;
  - in de periode van 15 mei - 15 juli is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Het onderzoek bestond uit drie inventarisatierondes, waarvan er één in de vroege ochtend (vanaf drie uur vóór zonsopkomst) is uitgevoerd. De andere twee rondes vonden 's avonds plaats (vanaf zonsondergang);
- paarverblijfplaatsen;
  - in de periode van 15 augustus - 15 september is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Het onderzoek bestond uit twee inventarisatierondes, die beiden plaatsvonden in de avond (vanaf zonsondergang) en nacht;
- (massa)winterverblijfplaatsen (gewone dwergvleermuis);
  - in de periode 1 augustus - 10 september is de te slopen bebouwing onderzocht op de aanwezigheid van (massa)winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Het onderzoek bestond uit twee inventarisatierondes tussen 0.00 uur en 2.00 uur, die in combinatie met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen zijn uitgevoerd. Het onderzoek richtte zich op het in kaart brengen van zwermgedrag van gewone dwergvleermuizen. Indien zich in de te slopen bebouwing een winterverblijfplaats bevindt, is hier vanaf augustus al zwermgedrag waar te nemen.

De onderstaande tabel 3.2 geeft een overzicht van de data en tijdstippen waarop het vleermuisonderzoek is uitgevoerd, inclusief de bijbehorende weersomstandigheden.

Tabel 3.2 Overzicht veldbezoeken vleermuisonderzoek

Bezoek	Datum	Tijd	Zon op/onder	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking (octa's) en neerslag
1	24 mei 2022	02.34 - 05.34 uur	05:34 u	12	3	7/8, droog
2	7 juni 2022	21.56 - 23.45 uur	21:56 u	15	3	0/8, droog
3	29 juni 2022	22.04 - 00.19 uur	22:04 u	20	4	4/8, droog
4	16 augustus 2022	21.02 - 02.00 uur	21:02 u	24	2	5/8, droog
5	7 september 2022	20.14 - 02.00 uur	20:14 u	18	1	7/8, droog

Alle inventarisatierondes zijn uitgevoerd door twee vleermuisdeskundigen van Witteveen+Bos (V.A. van Os MSc, M.R. de Groot MSc en/of S. Kanters MSc). Bij de inventarisaties is gebruik gemaakt van een zogenaamde batdetector. Wij werken standaard met de Petersson D100 en D240x. Een batdetector vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk gehoor. Voor opnames van de ultrasone geluiden is tevens gebruik gemaakt van een Elekon Batlogger M. Dit apparaat neemt de geluiden op, zodat deze achteraf geanalyseerd kunnen worden (met softwarepakket BatExplorer). Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld.

3.2 Vogels

Huismus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd op basis van het kennisdocument huismus [lit. 3]. In het kennisdocument wordt voorgeschreven dat de aanwezigheid van een nest van deze soort kan worden aangetoond wanneer in het plangebied een nest-indicatieve waarneming of een waarneming in potentieel broedbiotoop wordt gedaan. Aangenomen mag worden dat er geen broedende huismussen aanwezig zijn als tijdens twee gerichte veldbezoeken in de periode tussen 1 april en 15 mei de aanwezigheid van huismus niet wordt aangetoond.

Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd in de geschikte periode. Hierbij is rekening gehouden met de vereiste tussenperiode van tien dagen tussen de bezoeken. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder geschikte weersomstandigheden (geen regen, wind <4 Bft) en binnen twee uur na zonsopkomst of twee uur voor zonsondergang. Tijdens de veldbezoeken is een inventarisatie uitgevoerd van zingende dieren.

Tabel 3.3 geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken voor het onderzoek naar huismus.

Tabel 3.3 Overzicht veldbezoeken huismusonderzoek

Bezoek	Datum	Tijd	Zon op/onder	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking (octa's) en neerslag
1	3 mei 2022	7.30 - 9.00 u	06.09 u	10	1	0/8, droog
2	13 mei 2022	20.00 - 21.30 u	21.23 u	14	3	3/8, droog

Ransuil

Het onderzoek naar ransuil is uitgevoerd middels twee gerichte veldbezoeken in de avond in de periode tussen 20 februari en 20 juli. Hiermee zijn de telrichtlijnen voor de soort van SOVON gevolgd [lit. 7]. Tijdens deze inventarisaties is gelet op de aanwezigheid van de soort binnen het plangebied en op territorium- en nest-indicerend gedrag.

Tabel 3.4 Overzicht veldbezoeken onderzoek ransuil

Bezoek	Datum	Tijd	Zon op/onder	Temp. (°C)	Wind (Bft)	Bewolking en neerslag
1	13 mei 2022	20.00 - 23.00 u	21.23 u	14	3	3/8, droog
2	24 mei 2022	02.34 - 05.34 u	05.34 u	12	4	7/8, droog

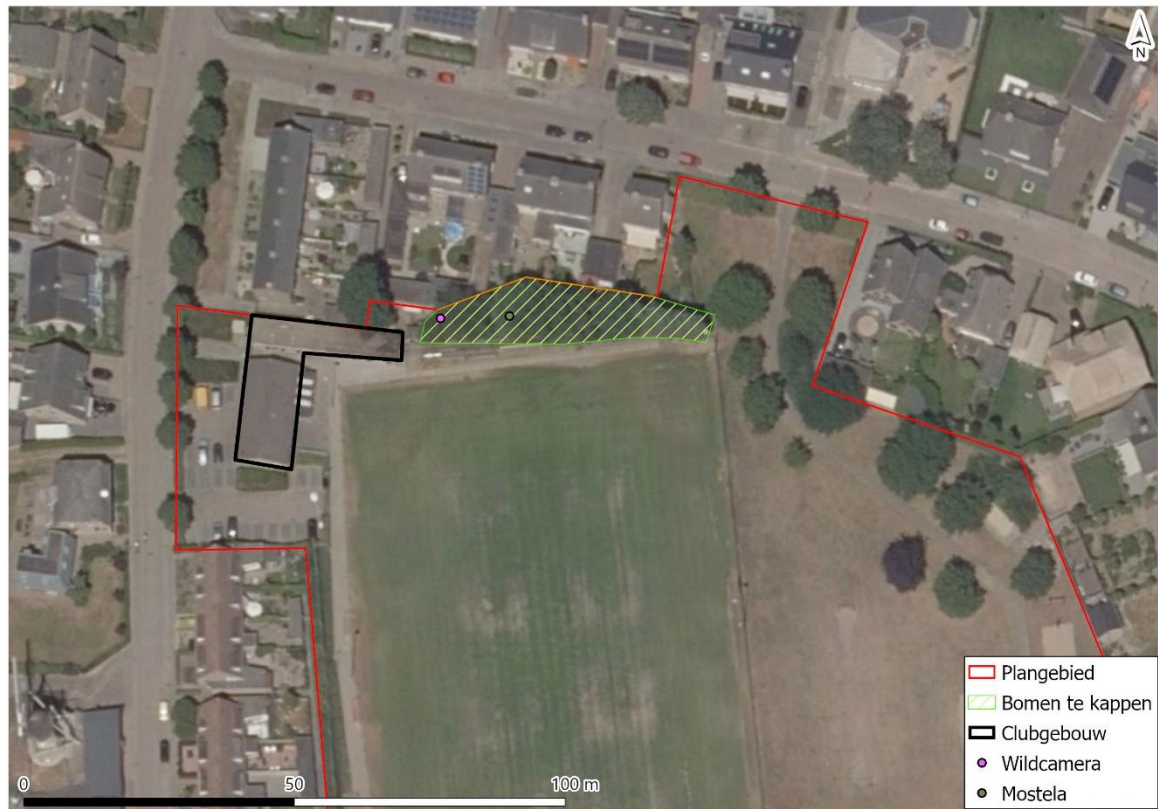
3.3 Onderzoek marterachtigen

Het onderzoek naar marterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel, steenmarter) is uitgevoerd middels het plaatsen van twee cameravallen, bestaande uit zowel een losse wildcamera als een wildcamera in een marterbox. Hiermee is de onderzoeksmethodiek gevolgd uit de 'Handreiking Kleine marters in relatie tot soortbescherming' [lit. 8]. De marterbox is door middel van een tunnel te bereiken door de soorten en is aan de binnenkant voorzien van lokvoer. De camera's zijn geplaatst in de te verwijderen groenstrook aan de noordzijde van het bestaande voetbalveld (afbeelding 2.1) en zijn actief geweest in de periode van 29 juni - 16 augustus 2022. In deze periode zijn de camera's tussentijds eenmalig uitgelezen en gecontroleerd. Tijdens de benodigde veldbezoeken voor het plaatsen, controleren en weghalen van de camera's is tevens gelet op de aanwezigheid van sporen van marterachtigen.

Tabel 3.5 Overzicht veldbezoeken onderzoek marterachtigen

Datum	Werkzaamheden
29 juni 2022	plaatsen camera's
19 juli 2022	tussentijdse controle camera's
16 augustus 2022	weghalen camera's

Afbeelding 3.1 Locaties cameravallen marteronderzoek.

4

RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn binnen en in de omgeving van het plangebied in totaal vier vleermuissoorten waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger.

4.1.1 Foerageergebieden

Gewone dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken werden verspreid over het plangebied enkele (circa één tot drie) individuen van gewone dwergvleermuis waargenomen, die altijd slechts kortstondig in het plangebied aanwezig waren.

Tijdens het ochtendbezoek van 24 mei werden direct vanaf de start van het bezoek foeragerende en passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De activiteit nabij de te slopen bebouwing was beperkt tot maximaal twee individuen per keer, waarbij de gewone dwergvleermuizen steeds slechts kortstondig aanwezig waren in het plangebied. Aan de zuidzijde van Den Hout, in de bosstrook nabij het nieuw aan te leggen voetbalveld, was foerageeractiviteit van gewone dwergvleermuizen hoger. Datzelfde was het geval in het park aan de noordzijde van Den Hout. Af en toe werden sociale geluiden van gewone dwergvleermuizen gehoord. De laatste waarneming van de soort werd circa 30 minuten vóór zonsopkomst gedaan.

Ook tijdens de avondbezoeken in de kraamperiode (7 juni en 29 juni) werden maximaal enkele (circa één tot drie) individuen tegelijkertijd waargenomen in het plangebied. De activiteit startte vanaf circa 30 minuten na zonsondergang. Vleermuizen waren altijd kortstondig binnen het plangebied aanwezig. Op 29 juni werden iets meer waarnemingen van de soort gedaan dan op 7 juni. Wederom was de activiteit van gewone dwergvleermuizen hoger in andere delen van Den Hout, met name langs de zuidelijke en oostelijke randen van het dorp.

Tijdens de veldbezoeken in de paarperiode startte de activiteit van gewone dwergvleermuizen vanaf circa 30 minuten na zonsondergang. Er was meer activiteit (dieren bleven langer ter plaatse) dan in de kraamperiode, en ook werden af en toe baltsende gewone dwergvleermuizen gehoord.

Aangezien individuen van gewone dwergvleermuis bij elk bezoek aanwezig waren, en steeds vanaf relatief kort na zonsondergang tot kort voor zonsopkomst, is het aannemelijk dat verblijfplaatsen van deze soort zich bevinden in de directe omgeving van het plangebied.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens alle veldbezoeken werden sporadisch waarnemingen gedaan van ruige dwergvleermuizen. Het ging om één tot maximaal twee individuen per veldbezoek.

Tijdens het veldbezoek in de vroege ochtend van 24 mei werden af en toe waarnemingen gedaan van ruige dwergvleermuis. Het gaat vermoedelijk om één foeragerend individu. Met name de bestaande bomen langs

de Ruiterspoor (buiten het plangebied) werden door ruige dwergvleermuis gebruikt. De laatste waarneming van de soort werd circa 40 minuten vóór zonsondergang gedaan.

Ook tijdens de avondbezoeken in de kraamperiode waren circa één tot twee ruige dwergvleermuizen aanwezig in (de omgeving van) het plangebied, waarbij de activiteit steeds pas ruim na zonsondergang (> één uur) startte. De waarnemingen werden gedaan ter hoogte van de Molenakker en de Ruiterspoor (buiten het plangebied), maar ook enkele malen binnen het plangebied.

Tijdens de inventarisaties in de paarperiode (16 augustus en 7 september) was het beeld vergelijkbaar; ruige dwergvleermuizen werden sporadisch waargenomen, uitsluitend ruim na zonsondergang.

Het plangebied heeft een (beperkte) functie als foerageergebied voor ruige dwergvleermuis. Gezien het beperkte aantal waargenomen individuen, de kortstondige aanwezigheid van de dieren en het tijdstip van de waarnemingen (ruim na zonsondergang) lijkt het gebied geen belangrijk (essentieel) foerageergebied voor deze soort en bevinden verblijfplaatsen van de soort zich vermoedelijk op grotere afstand van het plangebied.

Rosse vleermuis

Rosse vleermuizen werden gedurende het merendeel van de inventarisaties kort waargenomen.

Tijdens de inventarisatie op 24 mei werden geen rosse vleermuizen waargenomen. Tijdens alle overige inventarisaties (7 juni, 29 juni, 16 augustus en 7 september) werd steeds kort één individu gehoord. Het gaat vermoedelijk om een (kortstondig) foeragerende rosse vleermuis in de omgeving van het plangebied.

Het is bekend dat het foerageergebied van de soort sterk wisselt, afhankelijk van het voedselaanbod [lit. 6]. In de omgeving van het plangebied bevinden zich verschillende gebieden die (beter) geschikt zijn als foerageergebied voor rosse vleermuis. Het is dan ook aannemelijk dat de sporadisch en kortstondig waargenomen rosse vleermuizen individuen zijn die voornamelijk in deze wijde omgeving foerageren en slechts sporadisch in (de directe omgeving van) het plangebied.

Laatvlieger

Tijdens het merendeel van de veldbezoeken werden maximaal enkele individuen van laatvlieger (kort) binnen het plangebied waargenomen.

Tijdens de inventarisatie op 24 mei werden geen laatvliegers waargenomen. De eerste waarneming van laatvlieger in het plangebied werd gedaan op 7 juni, ongeveer anderhalf uur na zonsondergang. Het betrof één passerend individu.

Op 29 juni werd iets meer activiteit van laatvlieger geregistreerd; circa één tot twee individuen maakten enige tijd (circa 30 minuten) gebruik van het plangebied om te foerageren. De activiteit van de soort startte vanaf circa 1,5 uur na zonsondergang.

Ook tijdens de inventarisatie in de paarperiode van 16 augustus werd laatvlieger enkele keren gehoord. Het ging om één individu dat kortstondig aanwezig was in (de directe omgeving van) het plangebied. Op 7 september werden geen waarnemingen gedaan van laatvlieger.

Het plangebied heeft een (beperkte) functie als foerageergebied voor laatvlieger. Gezien het beperkte aantal waargenomen individuen, de kortstondige aanwezigheid van de dieren en het tijdstip van de waarnemingen (ruim na zonsondergang) lijkt het gebied geen belangrijk (essentieel) foerageergebied voor deze soort en bevinden verblijfplaatsen van de soort zich vermoedelijk op grotere afstand van het plangebied.

Overige vleermuissoorten

Gedurende het vleermuisonderzoek zijn in of nabij het plangebied geen waarnemingen gedaan van andere vleermuissoorten. Het is daarmee uitgesloten dat het plangebied een belangrijke waarde heeft als foerageergebied voor deze soorten.

4.1.2 Vliegroutes

Tijdens de verschillende veldbezoeken zijn geen indicaties gevonden dat structuren binnen het plangebied van belang zijn als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen. Rosse vleermuizen vlogen uitsluitend op grote hoogte over het plangebied en maakten geen gebruik van structuren in het plangebied. Overige soorten (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger) maakten zeer weinig of geen gebruik van de lijnvormige elementen in het plangebied. Bovendien bevinden zich in de directe omgeving voldoende andere structuren (bebouwing, opgaande vegetatie) die door vleermuizen gebruikt kunnen worden als vliegroute. Op basis van deze resultaten is uitgesloten dat de bomenrij een essentiële functie vervult als vliegroute voor vleermuizen.

4.1.3 Zomer- en kraamverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken van 24 mei, 7 juni en 29 juni 2022 zijn binnen het plangebied geen waarnemingen gedaan van in- of uitvliegende vleermuizen en tevens geen waarnemingen van zwermende individuen. Er zijn daarmee geen aanwijzingen dat de te slopen bebouwing in gebruik is als zomer- en/of kraamverblijfplaats.

4.1.4 Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken van 16 augustus en 7 september 2022 zijn bij het clubgebouw geen waarnemingen gedaan van in- of uitvliegende vleermuizen, of zwermgedrag. Wel zijn tijdens de bezoeken in de paarperiode verschillende keren baltsgeluiden gehoord van gewone dwergvleermuis. Het baltsgedrag is uitsluitend waargenomen nabij de bomen en bebouwing ten noorden van het bestaande voetbalveld. Het betreft één baltsterritorium (afbeelding 3.1). Dit duidt op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats van de soort in de directe omgeving (100 - 200 m van het baltsterritorium). Het betrof steeds een individu die tijdens zijn vlucht baltste, waardoor niet duidelijk locaties van paarverblijfplaatsen aan te wijzen zijn. Het betreft in ieder geval een baltsterritorium in geschikt foerageergebied. Aangezien geen in- of uitvliegende vleermuizen zijn gezien bij de te slopen bebouwing, kan uitgesloten worden dat aan het baltsgedrag gekoppelde verblijfplaatsen zich in deze bebouwing bevinden. Waarschijnlijk is het baltsterritorium gekoppeld aan een paarverblijfplaats in een woning direct buiten het plangebied (op maximaal 100 - 200 meter afstand).

Afbeelding 4.1 Locatie baltsterritorium gewone dwergvleermuis, gedeeltelijk binnen het plangebied

4.1.5 Overzicht: belang van het plangebied voor vleermuizen

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied en de directe omgeving hebben een (beperkte) functie als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger, waarbij gewone dwergvleermuis de meest voorkomende soort is. Deze soorten foerageren sporadisch in het plangebied en de directe omgeving. De vleermuisactiviteit binnen het plangebied was over het algemeen laag. Er werden maximaal twee individuen tegelijkertijd in het plangebied waargenomen (meestal één individu), en vleermuizen waren hier steeds slechts kortstondig aanwezig. Enkele vleermuizen gebruikten met name de bestaande groenstructuren langs de Ruiterspoor en aan de noordzijde van het voetbalveld om te foerageren. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich ruim voldoende gebieden die een vergelijkbare of betere functie als foerageergebied (kunnen) vervullen. Gezien deze beperkte waarde van het plangebied als foerageergebied, in combinatie met (beter) geschikte alternatieve foerageergebieden in de omgeving, kan worden uitgesloten dat het een essentieel foerageergebied betreft.

De overvliegende vleermuizen vertoonden geen binding met de groenstructuren (bomenrijen) in het plangebied. Het plangebied heeft op basis van de onderzoeksresultaten voor geen van de waargenomen soorten een (belangrijke) functie als vliegroute.

Verblijfplaatsen en baltsterritoria

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn in het plangebied niet aangetroffen. Vermoedelijk verblijven de meeste van de waargenomen vleermuizen in boomholtes en/of bebouwing in de bredere omgeving van het plangebied. Aan de noordzijde van het plangebied bevindt zich wel één baltsterritorium van gewone dwergvleermuis. Dit baltsterritorium is van essentieel belang voor de soort, aangezien het gekoppeld is aan een (paar)verblijfplaats in de directe omgeving (buiten het plangebied).

Samenvatting

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanwezige functies voor vleermuizen in het plangebied.

Tabel 4.1 Beschermd functies voor vleermuizen in het plangebied Spaarndamseweg

Wet natuurbescherming	Soort Nederlandse naam/ Wetenschappelijke naam	Functie	Belang plangebied
artikel 3.5, HR IV	gewone dwergvleermuis/ <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	baltsterritorium foerageergebied	essentieel niet-essentieel
artikel 3.5, HR IV	ruige dwergvleermuis/ <i>Pipistrellus nathusii</i>	foerageergebied	niet-essentieel
artikel 3.5, HR IV	laativlieger/ <i>Eptesicus serotinus</i>	foerageergebied	niet-essentieel
artikel 3.5, HR IV	rosse vleermuis/ <i>Nyctalus noctula</i>	foerageergebied	niet-essentieel

4.2 Vogels

Huismus

Tijdens de veldbezoeken zijn in de omgeving van het plangebied verschillende nestplaatsen van huismus aangetroffen. Deze bevinden zich met name onder de pannendaken van woningen aan de Molenakker, Ruiterspoor en Hoge Akker, ten noorden en zuiden van de te slopen bebouwing (afbeelding 3.1). In totaal zijn rondom het plangebied dertien nestlocaties van huismussen aangetroffen. Deze bevinden zich allen binnen een straal van 100 meter van de te slopen bebouwing. In de te slopen bebouwing zelf werden geen nesten van huismus aangetroffen. De dichtstbijzijnde nestlocatie bij de te slopen bebouwing bevindt zich op het adres Molenakker 2, en is gelegen op circa 50 meter afstand ten noorden van het plangebied.

In de directe omgeving van deze nestlocaties bevindt zich een geschikte functionele leefomgeving voor de huismus in de vorm van (grote) tuinen met struiken, die geschikt zijn als rust- en schuilplaats, en zandige plekken voor stofbaden. Vijvers, vogelbadjes en slootjes bieden geschikte drinkplekken. Ook de tuinen direct aangrenzend aan het perceel waarop zich het clubgebouw bevindt, maken een onderdeel uit van de functionele leefomgeving van in de omgeving nestelende huismussen (afbeelding 3.1). Tijdens de veldinventarisaties werd onder meer het gebruik van de ballenvangers aan de rand van het voetbalveld door huismussen (afbeelding 4.2) en van de boom direct naast de kleedkamers waargenomen.

Alhoewel zich in de te slopen bebouwing geen nestplaatsen van huismus bevinden, maakt de directe omgeving van het plangebied wel onderdeel uit van de functionele leefomgeving van de soort. In directe omgeving van het plangebied bevinden zich tevens verschillende nestlocaties van huismus.

Afbeelding 4.2 Nestlocaties van huismus in de omgeving van het plangebied en functionele leefomgeving direct aangrenzend aan plangebied

Afbeelding 4.3 Huismussen maken gebruik van de ballenvanger aan de rand van het voetbalveld

Ransuil

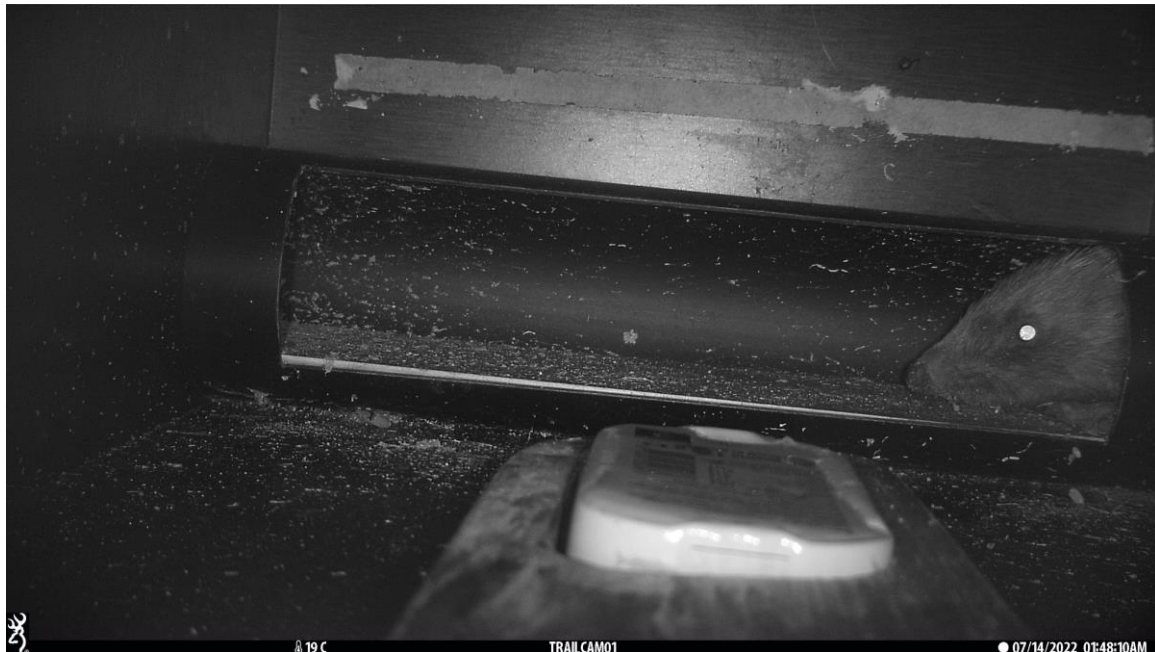
Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van ransuil. De aanwezigheid van de soort is daarmee binnen het plangebied niet aangetoond. De te kappen cipressen worden door ransuil niet als rustplaats gebruikt.

Op basis van deze gegevens kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat het plangebied een belangrijke functie vervult voor ransuil.

4.3 Marterachtigen

Op de wildcamera's zijn geen marterachtigen of andere beschermde soorten vastgelegd. Wel werden verschillende algemeen voorkomende zoogdiersoorten vastgelegd (egel, huiskat) (afbeelding 4.4). Op basis van deze resultaten kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat het plangebied een belangrijke functie vervult voor marterachtigen.

Afbeelding 4.4 Een egel maakt gebruik van de mostela

CONCLUSIE EN DOORKIJK VERVOLG

5.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied, en specifiek de te slopen bebouwing, zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Het is daarmee uitgesloten dat het voornemen leidt tot vernietiging van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel bevindt zich binnen het plangebied één baltsterritorium van gewone dwergvleermuis, ten noorden van het bestaande voetbalveld. Het is van belang dat het in het plangebied aanwezige baltsterritorium van gewone dwergvleermuis als gevolg van de werkzaamheden niet wordt aangetast. Een (directe) aantasting van het baltsterritorium leidt namelijk tot een (indirecte) aantasting van de met het baltsterritorium samenhangende paarverblijfplaats, en daarmee tot overtreding van de Wnb. Het baltsterritorium dient tijdens de werkzaamheden ontzien te worden door:

- ter plaatse van het baltsterritorium en de directe omgeving in de paarperiode (15 augustus - 15 september) niet werken tussen één uur voor zonsondergang en één uur na zonsopkomst;
- verlichting van het baltsterritorium te voorkomen.

Met inachtneming van deze maatregelen zijn ten aanzien van het baltsterritorium geen nadere vervolgstappen nodig.

Verder zijn (net) buiten de grenzen van het plangebied verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten, waaronder het paarverblijf van de gewone dwergvleermuis waarvan het baltsterritorium zich ten noorden van het voetbalveld bevindt. Vleermuizen die gebruik maken van verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied kunnen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden zorgen voor (puls)geluiden of trillingen tot bij/in het verblijf reiken. Het verstoren van (in de verblijfplaatsen aanwezige) vleermuizen is een overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. In de huidige situatie is in Den Hout sprake van een relatief lage achtergrondgeluidsbelasting van 51 - 55 dB(A) [lit. 4]. Van soorten die zich in de omgeving hebben gevestigd kan worden aangenomen dat deze tot op zekere hoogte gewend zijn aan een dergelijke geluidsbelasting en zich hier mogelijk op hebben aangepast. Negatieve effecten als gevolg van een vergelijkbare (en tevens tijdelijke) bijkomende geluidsverstoring bij de uitvoering van de werkzaamheden zijn uit te sluiten. Deze redenering gaat echter niet op voor werkzaamheden die (plotse) sterke pulsgeluiden en/of trillingen veroorzaken van >55 dB. Voor vleermuizen wordt voor verstoring door geluid doorgaans een grens van 80 dB(A) gehanteerd [lit. 11]. Bij bijvoorbeeld het heien van betonpalen, de meest verstoringende werkzaamheden die in het kader van dit project kunnen worden verwacht (worstcase), is sprake van een brongeluid van circa 125 - 130 dB(A) [lit. 9 - 10]. Deze geluidsterkte neemt af, naarmate de afstand tot de bron (heilocatie) toeneemt. Op een afstand van circa 50 m van de heilocatie is de geluidsterkte reeds afgenomen tot circa 80 dB(A). Voor vleermuizen in verblijven kan aldus een worst-case verstoringscontour van 50 m worden gehanteerd. Op basis van de resultaten van het vleermuisonderzoek bevinden zich in de bomen en gebouwen binnen deze verstoringscontour aan de zijde van het bestaande voetbalveld (plangebied zijde) in ieder geval geen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen. Verblijfplaatsen in woningen buiten het plangebied en aan de overzijde van de weg (geen onderdeel van vleermuisonderzoek) doch binnen de verstoringscontour van 50 m (bijvoorbeeld woningen langs de Molenakkerstraat en Ruiterspoorstraat), zijn op basis van het onderzoek niet uit te sluiten. Deze gebouwen bevinden zich echter net op de rand van de verstoringscontour vanaf de locatie waar werkzaamheden plaatsvinden (nagenoeg 50

m afstand); tevens bevinden zich tussen de werklocatie en deze gebouwen verschillende bomen, een rij gebouwen én een weg die zorgen voor een bufferende werking van eventuele verstoring afkomstig van het plangebied. Het is daarmee uit te sluiten dat ter hoogte van deze gebouwen sprake is van een merkbare verstoring voor vleermuizen. Op basis van het bovenstaande is een indirecte aantasting van vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving als gevolg van verstoring niet aan de orde. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Foerageergebieden en vliegroutes

Het plangebied vormt geen belangrijk (essentieel) onderdeel van een foerageergebied of vliegroute voor vleermuizen. Het is daarmee uitgesloten dat de werkzaamheden leiden tot vernietiging van belangrijke onderdelen van de functionele leefomgeving van vleermuizen.

Wel kunnen in de omgeving foeragerende en overvliegende vleermuizen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden zorgen voor geluid, licht of trillingen in het gebied. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring dient voorkomen te worden door versturende werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode van vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Waar verlichting nodig is dient gebruik gemaakt te worden van efficiënt lichtbeheer. Dit kan door:

- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- gebruik te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel één bepaalde kant (en weg van het foerageergebied/de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

5.2 Vogels

Huismus

In de omgeving van het plangebied zijn nestlocaties van huismus aangetroffen. Het gaat in totaal om 13 nestlocaties binnen een straal van 50 - 100 m van het plangebied. Ook bevindt zich functionele leefomgeving van de huismus in de directe nabijheid van deze nestlocaties, en in tuinen direct aangrenzend aan het plangebied. Zowel nesten als belangrijke onderdelen van de functionele leefomgeving van huismus zijn jaarrond beschermd.

Deze nestlocaties en functionele leefomgeving worden door de geplande werkzaamheden niet vernietigd, maar mogelijk wel verstoord (art. 3.1, lid 4 Wnb). De verstoring door geluid, trillingen, optische verstoring die reikt tot in het functioneel leefgebied van huismussen kan ook leiden tot het (tijdelijk) ongeschikt raken van nestlocaties. Om een indirecte aantasting van deze nestlocaties te voorkomen, dient de volgende maatregel in acht genomen te worden: Versturende werkzaamheden (werkzaamheden die zorgen voor geluidproductie >55 dB of trillingen tot in functioneel leefgebied, zie afbeelding 4.2) uitsluitend uitvoeren buiten de meest kwetsbare voortplantingsperiode van de huismus, namelijk buiten de periode maart tot en met augustus. Mits het nemen van deze maatregel kan worden uitgesloten dat de verstoring als gevolg van de werkzaamheden van wezenlijke invloed is op de lokale staat van instandhouding van de huismus. Op grond van art. 3.1, lid 5 Wnb vindt daarmee geen overtreding plaats van art. 3.1, lid 4 Wnb. Vervolgstappen zijn dan niet nodig.

Ransuil

Ransuil is niet aangetroffen in het plangebied of directe omgeving. De aanwezigheid van een nestlocatie van deze soort binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden is uitgesloten. Er is bij de uitvoering van de

werkzaamheden geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van deze soort. Vervolgstappen en/of een ontheffingsaanvraag zijn voor ransuil niet nodig.

5.3 Marterachtigen

In het cameraval-onderzoek werden geen beelden vastgelegd van marterachtigen. Het kan daarmee worden uitgesloten dat het plangebied een essentieel onderdeel van het leefgebied van marterachtigen vormt. Marterachtigen zijn hier hooguit sporadisch aanwezig. Ten aanzien van deze soortgroep bestaan vanuit de Wet natuurbescherming geen verdere verplichtingen.

Tabel 5.1 Overzicht resultaten en conclusies ecologisch onderzoek Den Hout

Soort(groep)	Kans op overtreding Wnb?	Mitigerende maatregelen nodig?	Ontheffing aanvragen?
vleermuizen	ja, indien de werkzaamheden leiden tot aantasting van een baltsterritorium en verstoring van passerende en/of foeragerende individuen	ja: - baltsterritorium onaangetaast laten, door: · in het paarzeizoen (15 aug - 15 sep) enkel werken tussen één uur na zonsopkomst en één uur voor zonsondergang, en; · in het paarzeizoen het baltsterritorium niet te verlichten - verstoring foeragerende/passerende vleermuizen voorkomen, door: · werkzaamheden overdag uitvoeren, en/of; · gebruik maken van vleermuisvriendelijk lichtbeheer	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen. Als dit niet mogelijk is, is ten aanzien van vleermuizen een ontheffing Wnb nodig
huismus	ja, de werkzaamheden leiden mogelijk tot verstoring van nestplaatsen en functionele leefomgeving rondom het plangebied	ja, door: - versturende werkzaamheden uitvoeren buiten voortplantingsperiode huismus., namelijk buiten periode maart t/m augustus	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen. Als dit niet mogelijk is, is ten aanzien van huismussen een ontheffing Wnb nodig
ransuil	nee, aanwezigheid niet aangetoond	geen, wel zorgplicht	nee
bunzing, wezel, hermelijn, steenmarter	nee, aanwezigheid niet aangetoond	geen, wel zorgplicht	nee

LITERATUUR

- 1 Witteveen+Bos (2022). *Woningbouwinitiatief Den Hout Oosterhout - Quicksan flora en fauna en bomeninventarisatie*. Ref. 130107/22-004.376. Witteveen+Bos Raadgevende Ingenieurs B.V., Deventer, 22 februari 2022.
- 2 Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2021). *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdierverseniging.nl.
- 3 BIJ12, 2022. *Kennisdocument Huismus Passer domesticus*. Versie 2.0, juni 2022. Geraadpleegd via <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/06/Kennisdocument-Huisumus-Versie-2.0-juni-2022.pdf>.
- 4 Atlasleefomgeving.nl, geraadpleegd op 27 oktober 2022.
- 5 Douma, T., Tuiters, D., & De Baerdemaker, A. (2019). *The second maternity roost of Nathusius' pipistrelle (Pipistrellus nathusii) in the Netherlands*. In: VLEN-nieuwsbrief 80, 2019. DOI: [10.13140/RG.2.2.23745.79207](https://doi.org/10.13140/RG.2.2.23745.79207).
- 6 BIJ12 (2017). *Kennisdocument Rosse vleermuis Nyctalus noctula*. Versie 1.0, juli 2017. Geraadpleegd via <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-016-Kennisdocument-Rosse-vleermuis-1.0.pdf>.
- 7 stats.sovon.nl/stats/soort/7670.
- 8 Zoogdierverseniging (2017). *Handreiking Kleine marters in relatie tot soortbescherming*. In opdracht van Provincie Noord-Brabant. Auteur(s): S. Bouwens. Met kenmerk 2017.32.
- 9 Kenniscentrum InfoMil, Afstandstabel, geraadpleegd via <https://www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/functies/bouwlawaai-0/virtuele-map/afstandstabel/>.
- 10 Arcadis (2011). *Onderbouwing effectafstanden bestaande handelingen Natura 2000*. Gebieden in Overijssel, in opdracht van de provincie Overijssel, versie 075516336.0.5 - Definitief.
- 11 Meijer, R.G., Dwarshuis, J.P., & Piening, K.R. (2018). *Wat horen vleermuizen van door mensen geproduceerde geluiden?* Lutra 61 (2): 297-320.
- 12 Lensink, R., Fijn, R.C., & Heunks, C. (2008). *Niet-broedvogels in de Natura 2000-gebieden langs de Rijn, Waal, IJssel, Nederrijn en in Arkenheem* (deel a). 1 september 2008.

Bijlage(n)

BIJLAGE: TOETSINGSKADER

I.1 Toetsingskader Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit drie beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en 'andere soorten' (art. 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het Ministerie van LNV als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag.

Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

BIJLAGE: QUICKSCAN FLORA EN FAUNA DEN HOUT

Woningbouwinitiatief Den Hout Oosterhout

Quickscan flora en fauna en bomeninventarisatie

Gemeente Oosterhout

7 november 2022

Project Woningbouwinitiatief
Den Hout OosterhoutWoningbouwinitiatief
Den Hout Oosterhout
Opdrachtgever Gemeente Oosterhout

Document Quickscan flora en fauna en bomeninventarisatie
Status Definitief 03
Datum 7 november 2022
Referentie 130107/22-015.973

Projectcode 130107
Projectleider M.A.H. Storms MSc
Projectdirecteur Drs. M.J. Schilt

Auteur(s) V.A. van Os MSc
Gecontroleerd door Ir. W.B. Roosen
Goedgekeurd door M.A.H. Storms MSc

Paraaf

Adres Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Stationsweg 5
Postbus 3465
4800 DL Breda
+31 (0)76 523 33 33
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2	PLANGEBIED	6
2.1	Beschrijving	6
2.2	Werkzaamheden	9
3	TOETSINGSKADER	12
3.1	Wet natuurbescherming	12
3.1.1	Gebiedsbescherming	12
3.1.2	Soortenbescherming	12
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	14
4	GEBIEDSBESCHERMING	16
4.1	Natura 2000 (Wet natuurbescherming)	16
4.1.1	Gegevens	16
4.1.2	Effecten en conclusie	17
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	18
4.2.1	Gegevens	18
4.2.2	Effecten & conclusie	20
5	SOORTENBESCHERMING	21
5.1	Methode	21
5.2	Beschrijving per soortgroep	21
5.2.1	Planten	21
5.2.2	Grondgebonden zoogdieren	24
5.2.3	Vleermuizen	27
5.2.4	Vogels	31
5.2.5	Amfibieën	37
5.2.6	Reptielen	40

5.2.7	Vissen	40
5.2.8	Vlinders, libellen en andere ongewervelden	40
6	BOMEN	42
6.1	Gemeentelijk bomenbeleid	42
6.2	Bomeninventarisatie	42
7	NATUURINCLUSIEVE INRICHTING TEN BEHOEVE VAN STEENUIL	50
8	SAMENVATTING	52
8.1	Gebiedsbescherming	52
8.2	Soortenbescherming	52
9	LITERATUUR	54
	Laatste pagina	54
	Bijlage(n)	Aantal pagina's
I	Instandhoudingsdoelstellingen Biesbosch	3

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Oosterhout werkt aan de verplaatsing van het (hoofd)voetbalveld van voetbalvereniging (V.V.) Irene '58 te Den Hout. Hiermee wordt ruimte vrijgemaakt voor de realisatie van 26 woningen via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). De insteek is dat de woningbouw de realisatie van het voetbalveld met bijbehorende voorzieningen moet dekken. De geplande werkzaamheden kunnen effecten hebben op beschermde natuurwaarden in en rondom het plangebied. In deze quickscan worden mogelijke effecten op aanwezige beschermde natuurwaarden door de geplande werkzaamheden beoordeeld en getoetst. Naast het bepalen van de effecten van het voornemen op beschermde soorten, worden ook de juridische consequenties en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen, zoals een ontheffingsaanvraag en eventuele mitigerende en/of compenserende maatregelen, inzichtelijk gemaakt.

1.2 Doel

Het doel van deze quickscan is om te toetsen:

- welke effecten de werkzaamheden te Den Hout hebben op:
  - beschermde gebieden (Natura 2000) in het kader van de Wet natuurbescherming;
  - beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming;
  - het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
  - houtopstanden dan wel gemeentelijk bomenbeleid;
- wat de consequenties van deze mogelijke effecten zijn in het kader van de natuurwetgeving en het natuurbeleid (ontheffings- en/of vergunningaanvraag in combinatie met mitigerende/compenserende maatregelen).

Effecten van de gebruiksfase van de verplaatsing van het voetbalveld en de realisatie van woningbouw op beschermde soorten worden niet beoordeeld, omdat eventuele negatieve effecten die zich voordoen op beschermde soorten uitsluitend in de aanlegfase te verwachten zijn. Effecten van de gebruiksfase op beschermde gebieden (Natura 2000) worden wel beoordeeld.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het plangebied en de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 3 gaat in op het toetsingskader in relatie tot de natuurwet- en regelgeving. In hoofdstuk 4 wordt verkend of er effecten zijn te verwachten op beschermde gebieden die vallen binnen de Wnb. Hoofdstuk 5 beschrijft per soortgroep of er in of nabij het plangebied beschermde soorten aanwezig zijn en wat de effecten van het voornemen op deze beschermde soorten Wnb zijn. In hoofdstuk 6 wordt de bescherming houtopstanden (Wnb) en het gemeentelijk bomenbeleid toegelicht en wat dit betekent voor de geplande werkzaamheden. Hoofdstuk 7 geeft suggesties voor een inrichting van het groen waarbij rekening wordt gehouden met bestaande natuurwaarden in het plangebied. In hoofdstuk 8 zijn de belangrijkste conclusies samengevat en in hoofdstuk 9 is de geraadpleegde literatuur weergegeven.

2

PLANGEBIED

2.1 Beschrijving

Het plangebied (onderzoeksgebied) is gelegen te Den Hout, gemeente Oosterhout, en bestaat globaal uit 2 delen, die hier afzonderlijk worden beschreven. Het betreft de bestaande locatie van het voetbalveld (1), waar woningbouw gerealiseerd zal worden, en de nieuwe locatie, waar het nieuwe voetbalveld gerealiseerd zal worden en bomen aangeplant en gekapt zullen worden (2). Hiervoor zal tevens een perceel aan de noordoostzijde van het nieuwe voetbalveld worden aangekocht en zullen bomen worden geplant rond de tennisbaan ten oosten van het nieuw aan te leggen voetbalveld (afbeeldingen 2.1 - 2.2). De deelgebieden worden in de onderstaande afbeelding 2.1 aangeduid als 1 en 2.

Afbeelding 2.1 Plangebied in detail met de huidige locatie van het voetbalveld (1) en de beoogde nieuwe locatie, inclusief omliggende percelen (2)

Afbeelding 2.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van Den Hout

Bestaande locatie voetbalveld

De locatie van en rondom het bestaande voetbalveld (aangeduid met nummer 1 in afbeelding 2.1) bestaat uit het veld zelf, inclusief het clubgebouw en kleedkamers, en een naastgelegen parkachtige omgeving. Het gebied is gelegen binnen de kern van Den Hout, en wordt aan alle zijden begrensd door omliggende woningen en de wegen Molenakker aan de noordzijde, Middenakker aan de oostzijde, Hoge Akker aan de zuidzijde en Ruiterspoor aan de westzijde.

Het bestaande clubgebouw van voetbalvereniging Irene '58 (adres: Ruiterspoor 21) is een klein, laag gebouw zonder spouwmuur en met pannendak. Direct ten noordoosten van het clubgebouw bevindt zich het gebouw met de kleedkamers, en daarnaast een bomerij, enkele schuurtjes en een opbergplek van verschillende materialen. Het clubgebouw ligt aan de noordwestzijde van het bestaande voetbalveld. Aan de noordwest-, west- en zuidzijde van het voetbalveld bevindt zich een parkachtige omgeving met verspreide bomen, intensief beheerde bosschages, enkele speeltoestellen en kor gemaaid gras. Afbeelding 2.3 geeft een impressie van het plangebied.

Afbeelding 2.3 Impressie van het plangebied ter hoogte van de bestaande locatie van het voetbalveld

Nieuwe locatie voetbalveld

De nieuwe locatie van het voetbalveld (aangeduid met nummer 2 in afbeelding 2.1) is gelegen aan de zuidkant en buiten de bebouwde kom van Den Hout, en heeft in de huidige situatie een grotendeels agrarische functie. Het nieuwe veld zal worden aangelegd direct ten zuiden van een bestaand kunstgrasveld op deze locatie. Tussen het bestaande veld en het nieuwe veld bevindt zich een bomenrij, die grotendeels gekapt zal worden. Ook aan de noord- en westzijde van het bestaande veld bevindt zich bosgebied, dat behouden zal blijven. Het plangebied wordt aan de oost-, zuid- en westzijde begrensd door agrarische percelen en aan de noordzijde door het bestaande voetbalveld. Het agrarisch gebied waarin het plangebied zich bevindt is gelegen tussen de wegen Herstraat aan de oostzijde en Ruiterspoor aan de westzijde.

De beoogde nieuwe locatie voor het sportveld wordt in de bestaande situatie intensief agrarisch beheerd en heeft daarmee een relatief lage natuurwaarde. De te kappen bomenrij bestaat grotendeels uit eiken, en daarnaast enkele berken, grove dennen en veldesdoorns. Een deel van de bomen is reeds geveld of aangetast door recente stormschade. Afbeelding 2.4 geeft een impressie van het plangebied.

Afbeelding 2.4 Impressie van het plangebied ter hoogte van de nieuwe locatie van het voetbalveld

2.2 Werkzaamheden

Ter hoogte van de bestaande locatie van het voetbalveld zal na verwijdering van het veld nieuwbouw gerealiseerd worden (afbeelding 2.5). De bestaande parkachtige omgeving inclusief bomen aan de oostzijde van het veld zal hierbij grotendeels gespaard worden. Het clubgebouw en de kleedruimtes worden gesloopt, en de kap van enkele bomen zal noodzakelijk zijn. Omdat nog niet exact bekend is om welke bomen het gaat, wordt in de quickscan rekening gehouden met een 'worst-case' scenario waarbij zowel de bestaande bomen aan de noordzijde als aan de zuidzijde van het bestaande veld worden gekapt. Rondom het nieuw aan te leggen voetbalveld zullen zowel bestaande bomen gekapt als nieuwe bomen aangeplant worden (zie afbeelding 2.6). Ook rondom een bestaande tennisbaan ten oosten van de voetbalvelden zijn reeds enkele bomen aangeplant.

Afbeelding 2.5 Voorgenomen toekomstige inrichting na verplaatsing voetbalveld

Afbeelding 2.6 Inrichtingsontwerp van het nieuw aan te leggen voetbalveld en omgeving

TOETSINGSKADER

3.1 Wet natuurbescherming

3.1.1 Gebiedsbescherming

In hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming zijn de bepalingen voor gebiedsbescherming vastgelegd. De regels hebben als doel het beschermen en in stand houden van natuurgebieden met bijzondere of kwetsbare waarden. Hiermee zijn internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR), maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) in nationale regelgeving verankerd.

Nederland past een vergunningstelsel toe bij de bescherming van Natura 2000-gebieden. Projecten of andere handelingen, die gelet op de instandhoudingdoelen (IHD), verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied, zijn volgens artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming vergunningplichtig. Voor elke ontwikkeling in of nabij een Natura 2000-gebied dient te worden beoordeeld of kan worden uitgesloten dat de werkzaamheden/ontwikkeling een significant negatief effect hebben op de beschermde natuurwaarden in het betreffende gebied. Indien significant negatieve effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient een 'passende beoordeling' te worden uitgevoerd. Kunnen dergelijke significante effecten wel worden uitgesloten, maar kan er wel enige verslechtering plaatsvinden, dan is een verslechteringsstoets vereist.

In het geval de passende beoordeling niet de zekerheid verschaft dat er geen sprake is van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken Natura 2000-gebied, moet de vergunning, c.q. de instemming, worden geweigerd, tenzij aan de 'ADC-criteria' voldaan wordt. Dit betekent dat er geen alternatieven zijn (A), er sprake is van bij de wet genoemd belang (D) en dat door compensatie de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk gewaarborgd blijft (C). Effecten op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld aan de hand van de IHD die in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden zijn vastgesteld. IHD betreffen zowel habitattypen als habitat- en vogelsoorten. In het kader van de alternatievenafweging wordt beoordeeld of er onderscheid is in de mate waarin de verschillende alternatieven effect hebben op de IHD en of er voor de verschillende alternatieven de kans bestaat dat significant negatieve effecten optreden.

3.1.2 Soortenbescherming

Onder de Wet natuurbescherming bestaat de soortenbescherming uit 3 beschermingsregimes: een beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en 'andere soorten' (artikel 3.10). Voor ieder van deze regimes gelden afzonderlijke verbodsbepalingen. In de navolgende paragrafen worden de verbodsbepalingen waaraan getoetst wordt, toegelicht.

Vogelrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten heeft betrekking op de soorten zoals aangeduid in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Dit betreft alle van nature in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied.

Voor vogelsoorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden opzettelijk vogels te doden of te vangen;
- het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten weg te nemen;
- het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
- het is verboden vogels opzettelijk te storen.

Het laatste verbod is echter niet aan de orde indien kan worden onderbouwd dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Het bepalen of sprake is van een wezenlijke invloed is per soort en per situatie maatwerk.

De meeste vogelsoorten maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de hiervoor beschreven verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen deze nesten worden verwijderd of verplaatst, tenzij in specifieke situaties er een ecologisch zwaarwegend belang is om nesten die normaliter niet jaarrond beschermd zijn toch jaarrond te beschermen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer door een ingreep een groot deel van de nestgelegenheid van een bepaalde populatie dreigt te verdwijnen. Voor het verstoren van vogels (in het broedseizoen) is het verkrijgen van een ontheffing in principe niet mogelijk omdat bijna altijd een alternatief voorhanden is, namelijk werken wanneer geen broedende vogels aanwezig zijn. De Wet natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is.

De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming zijn altijd relevant voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Jaarrond beschermde nesten zijn:

- 1 nesten die buiten het broedseizoen worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats (bijvoorbeeld steenuil);
- 2 nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (bijvoorbeeld roek, gierzwaluw en huismus);
- 3 nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (bijvoorbeeld ooievaar, kerkuil en slechtvalk);
- 4 vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (bijvoorbeeld boomvalk, buizerd en ransuil).

Habitatrichtlijnsoorten

Het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten heeft betrekking op in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn. De verbodsbepaling voor planten heeft betrekking op soorten (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) uit bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Voor deze dieren en planten van de Habitatrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen;
- het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden planten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Als deze verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden, moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

'Andere soorten'

Het beschermingsregime voor de 'andere soorten' heeft betrekking op de soorten uit bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming. Hierin zijn lijsten met overige plant- en diersoorten opgenomen die, buiten de Vogel- en Habitatrichtlijn om, nationaal beschermd worden.

Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen:

- het is verboden dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- het is verboden vaatplanten opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Binnen de soortenlijsten in bijlage A en B bij de Wet natuurbescherming is geen onderscheid gemaakt tussen licht en zwaar beschermde soorten. Zowel het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) als de provincies zijn bevoegd om binnen deze lijsten soorten aan te wijzen waarvoor een vrijstelling geldt of waarvoor aangepaste voorwaarden gelden in het geval van een ontheffingsaanvraag. Als er sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Zorgplicht

In artikel 1.11 lid 1 en lid 2 van de Wet natuurbescherming is de zorgplicht beschreven: 'Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor in het wild levende dieren en hun directe leefomgeving. Eenieder laat handelingen na, waarvan redelijkerwijs te vermoeden is, dat ze nadelig zijn voor in het wild levende dieren. Als dat nalaten in redelijkheid niet gevegd kan worden, dienen de gevolgen van dat handelen voor die dieren zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt te worden'. De zorgplicht geldt altijd.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurnetwerk Brabant

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden, met elkaar en met het omringende agrarische gebied. Door natuur te verbinden blijft diversiteit behouden en verkleint de kans op het uitsterven van soorten. Het Noord-Brabantse deel van dit natuurnetwerk wordt in de Verordening Ruimte Noord-Brabant aangeduid als Natuur Netwerk Brabant (NNB).

Het Natuur Netwerk Brabant (NNB) is van (inter-)nationaal belang, zoals de bossen, de heide en vennen, de stuifduinen, de schraalgraslanden, de rivieren en beken. Het doel van het NNB-beleid is het veiligstellen van ecosystemen en het realiseren van leefgebieden met goede condities voor de biodiversiteit. Deze leefgebieden zijn belangrijk voor dier- en plantensoorten. Om de populaties gezond te houden en de genetische uitwisseling te bevorderen, moeten de gebieden groot genoeg zijn en de mogelijkheid bieden voor migratie tussen gebieden. Om het NNB als zo'n netwerk te laten functioneren, werkt de provincie samen met andere partijen aan het aanleggen van ecologische verbindingzones en het oplossen van faunaknelpunten in de wegenstructuur. Als de omstandigheden in een bepaald gebied (tijdelijk) verslechteren, dan kan een soort uitwijken naar een ander geschikt gebied. In het licht van de klimaatveranderingen is dit van toenemend belang. De ecologische verbindingzones zijn (vaak) langgerekte landschapselementen die als groene schakels de Brabantse natuurgebieden met elkaar verbinden. Het Natuur Netwerk Brabant hangt samen met het Natuurnetwerk in andere delen van Nederland en met het Europese netwerk van natuurgebieden (Natura 2000).

Het NNB bestaat uit:

- bestaande natuur- en bosgebieden;
- gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn gronden die met subsidie uit het Natuurbeheerplan zijn gerealiseerd als nieuwe natuur en waar de landbouwfunctie of een andere niet-natuurbestemming is verdwenen;
- nog niet gerealiseerde nieuwe natuur. Dit zijn meestal agrarische gronden die in het Natuurbeheerplan zijn aangewezen als nieuwe natuur, maar waar de gewenste natuurfunctie nog niet is gerealiseerd. De oude functie of bestemming is nog aanwezig;
- ecologische verbindingzones.

Het provinciale beleid is erop gericht om het netwerk in 2027 gereed te hebben. Dit wordt in het algemeen bereikt door:

- het concreet aanwijzen van de gebieden die tot het NNB behoren en het vastleggen van de natuurdoelen (bepalen);
- voor zover nodig functiewijziging van landbouwgrond en ander niet-natuurgebruik naar natuurgebied door aankoop of particulier natuurbeheer (deelname);
- inrichten van deze gebieden zodat de natuurkwaliteit (omschreven in natuurdoelen) ontwikkeld kan worden (inrichting);
- realiseren van de natuurkwaliteit door een duurzaam beheer en eventueel aanvullend omgevingsbeleid (uitvoering).

Op basis van het Rijksbeleid (Nota ruimte en Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) geldt de verplichting om de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB in stand te houden en te beschermen (artikel 3.12 lid 6 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening). Niet alleen het behouden, herstellen en beschermen van bestaande waarden in het natuurnetwerk is belangrijk: er moet ook ruimte zijn voor ontwikkelingen. Juist daarmee ontstaan ook kansen voor de realisering en versterking van het natuurnetwerk. Hiervoor zijn de door Rijk en provincies opgestelde 'Spelregels EHS beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS' (20 augustus 2017) van belang. Deze spelregels zijn in de verordening nader uitgewerkt. Een deel van het NNB wordt gerealiseerd door middel van gedeeltelijke functiewijziging, waarbij het desbetreffende perceel geheel of gedeeltelijk een aangepast agrarisch gebruik houdt, zodanig dat de ecologische doelen van het NNB gerealiseerd worden ('De Ondernemende EHS'). In die situatie is het wenselijk dat de desbetreffende percelen een agrarische bestemming krijgen, waarbij via waarde-aanduidingen behoud en ontwikkeling van ecologische waarden geborgd wordt [lit. 1].

4

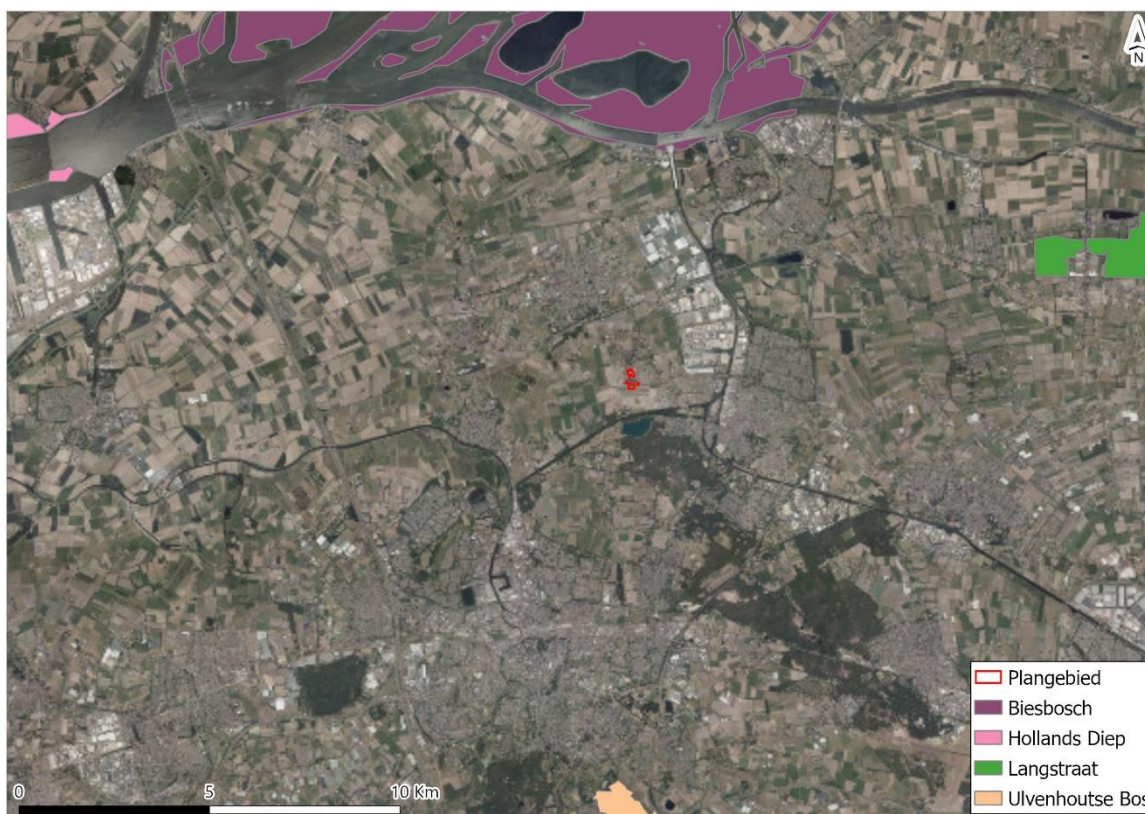
GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Natura 2000 (Wet natuurbescherming)

4.1.1 Gegevens

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is de 'Biesbosch', op circa 5,8 km ten noorden van het plangebied (afbeelding 4.1). Dit gebied heeft de status van Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn gebied [lit. 2]. Overige Natura 2000-gebieden (onder andere Langstraat, Ulvenhoutse Bos, Hollands Diep) bevinden zich op ruim grotere afstanden (> 10 km).

Afbeelding 4.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden [lit. 2]

Hieronder wordt voor de Biesbosch een korte beschrijving gegeven van het gebied en van relevante aandachtspunten met betrekking tot het gebied.

Biesbosch

De Biesbosch bestaat uit een groot aantal eilanden en kreken, die grotendeels zijn begroeid met wilgenbos, in afwisseling met struwelen, ruigten, rietlanden en graslanden. Het gebied stond bekend als het grootste zoetwater getijdengebied van Europa, maar veel van deze faam is teloorgegaan door de uitvoering van de Deltawerken. Wat zich sindsdien gevormd heeft, is een ondoordringbare wildernis die, vooral door haar uitgestrektheid, nog steeds van groot belang is voor een heel scala aan habitattypen en moerassoorten, waaronder bever, ijsvogel, blauwborst, noordse woelmuis, fint en grote modderkruiper. Ook is het gebied rijk aan bijzondere epifytische mossen. Aan de noordoostkant van het gebied ligt een polder- en uiterwaardenlandschap met enkele van de beste voorbeelden van stroomdalgrasland en weidekervelhooiland in ons land [lit. 2]. Het Natura 2000-gebied is aangewezen voor in totaal 9 habitat(sub)typen, 14 habitatrichtlijnsoorten, 8 broedvogels en 25 niet-broedvogels [lit. 2]. Een overzicht van deze habitattypen en soorten, en hun landelijke staat van instandhouding en doelstelling staat in bijlage I.

4.1.2 Effecten en conclusie

Fysieke effecten

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bij het plangebied, de Biesbosch, bevindt zich op 5,8 km afstand. Overige Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 km afstand van het plangebied. Vanwege de ligging van het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden is van directe effecten als oppervlakteverlies en versnippering geen sprake. Ook negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden als gevolg van verstoring door licht ('s avonds en 's nachts werken), geluid en trillingen zijn uitgesloten gezien de tussenliggende afstand waarbinnen zich verschillende wegen (onder andere de A59, landbouwgebied en stedelijke omgeving) bevinden. Van directe negatieve effecten van de werkzaamheden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is dus geen sprake.

Stikstofdepositie

Op 1 juli 2021 zijn de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Bnb) op onderdelen gewijzigd. Eén van deze onderdelen is de partiële vrijstelling van de Natura 2000-vergunningsplicht op grond van artikel 2.9 a, Wnb, welke geldt voor de volgende activiteiten (artikel 2.5 Bnb):

- het verrichten van een bouwactiviteit of een sloopactiviteit die het feitelijk verrichten van bouw of sloopwerkzaamheden aan een bouwwerk betreft, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen;
- het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen.

De werkzaamheden vallen onder 'het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk'. Concreet betekent dit dat de werkzaamheden onder de vrijstelling vallen en de gevolgen van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden niet vergunningplichtig zijn. Deze gevolgen hoeven om deze reden ook niet verder onderzocht te worden. Deze vrijstelling geldt echter niet voor de gebruiksfase. De stikstofuitstoot zal in de gebruiksfase (woningen) naar verwachting hoger liggen dan in de huidige situatie (voetbalveld). De omvang en de reikwijdte van de stikstofdepositie als gevolg van het gebruik dienen met een AERIUS-berekening inzichtelijk gemaakt te worden. Afhankelijk van de uitkomst is mogelijk een voortoets en/of passende beoordeling nodig. Als uit de AERIUS-berekening blijkt dat geen deposities >0,00 mol/ha/j op Natura 2000-gebieden te verwachten zijn, zijn vervolgstappen in het kader van stikstofdeposities en/of een Wnb-vergunning niet nodig.

Indirecte effecten

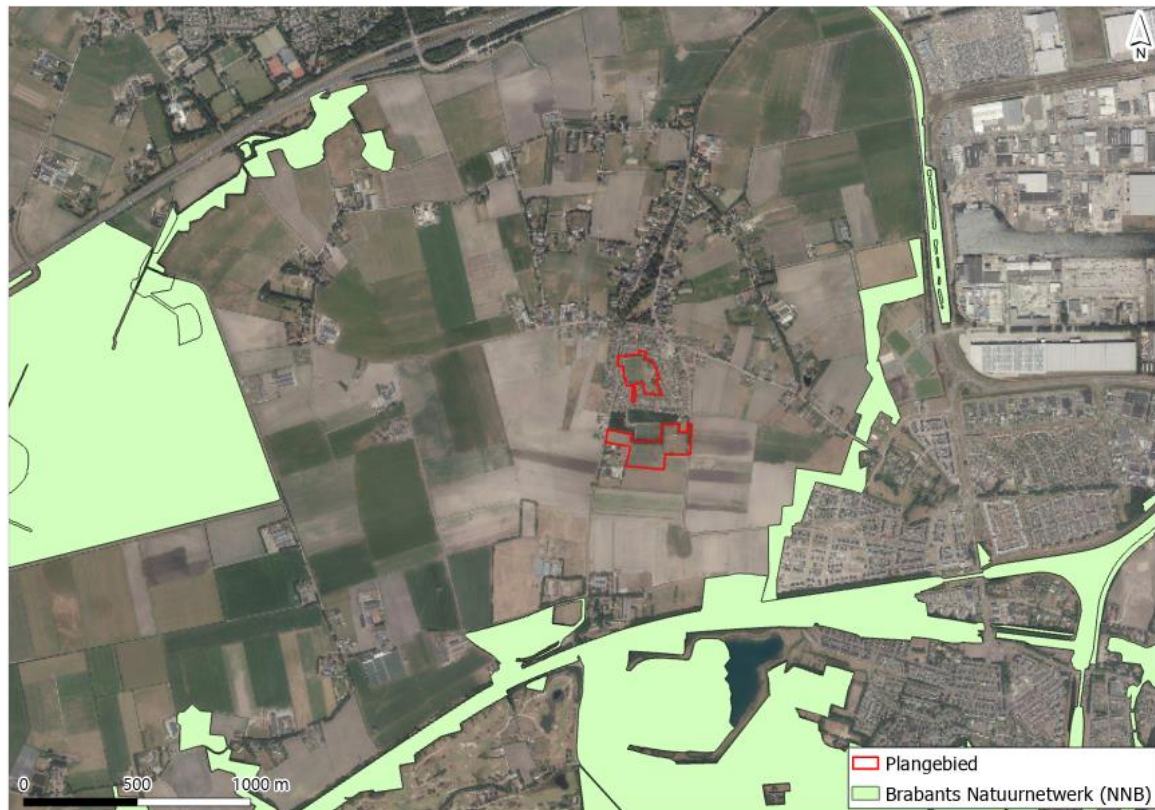
Indirecte effecten op Natura 2000-gebieden zoals vernatting, verdroging, verontreiniging, verzoeting of verzilting kunnen als gevolg van de aard van het voornemen en de relatief grote tussenliggende afstand worden uitgesloten. Van negatieve indirecte effecten door de werkzaamheden op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden is dus geen sprake. Vervolgstappen in het kader van de Wnb onderdeel Gebiedsbescherming zijn dan ook niet nodig.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

4.2.1 Gegevens

In de omgeving van het plangebied bevinden zich verschillende gebieden behorende tot het NNN-netwerk van de provincie Noord-Brabant (Natuurnetwerk Brabant, NNB). De dichtstbijzijnde NNB-percelen bevinden zich op circa 550 m ten oosten en zuiden van het plangebied (afbeelding 4.2). Tot voor kort was tevens binnen het plangebied een perceel aanwezig behorende tot het Natuurnetwerk Brabant. Deze percelen zijn echter recentelijk uit het NNB verwijderd in het besluit Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2023 (27 september 2022). In het besluit (Art. V - Ambtshalve wijzigingen) wordt beschreven dat het Natuurbeheerplan 2022, beheertypen- en ambitiekaarten, op een aantal punten wordt gewijzigd bij besluit van 20 september 2021. Eén van deze wijzigingen (Art. 5.15 (nr. 142) 'Gemeente Oosterhout, Herbegrenzing Den Hout') heeft betrekking op een gedeelte van het plangebied. Er wordt geconstateerd dat "het groen (N16.03 Droog bos met productie) rondom sportpark Den Hout op percelen OTH01, U127, U129 en U2221 ten onrechte is opgenomen in het NNB. In totaal gaat het om een oppervlak van minder dan 2 ha en geïsoleerd gelegen ten opzichte van het overige NNB. Het blijkt dat in 2002 een waarneming is gedaan van een zeldzame soort. Dit is de meest waarschijnlijke reden dat dit groen destijds in 2021 in het NNB is gebleven. In 2010 zijn kleine geïsoleerde stukken NNB (bosjes) uit het NNB gehaald, tenzij specifieke zeldzame natuurwaarden zijn aangetroffen. Gebleken is dat deze in 2002 aangetroffen natuurwaarden al geruime tijd niet meer zijn aangetroffen. Het is daarom gerechtvaardigd ook dit kleine geïsoleerd gelegen bosje uit het NNB te halen." Deze delen zijn daarom uit het NNB verwijderd [lit. 14].

Afbeelding 4.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van percelen behorende tot het Natuurnetwerk Brabant (NNB) [lit. 3]

4.2.2 Effecten & conclusie

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het NNN Noord-Brabant (NNB), waardoor ruimtebeslag van het voornemen op NNB-gebied op voorhand is uitgesloten. In de provincie Noord-Brabant is externe werking ten aanzien van het NNN echter ook een toetscriterium. Dit houdt in dat voor projecten binnen de invloedssfeer van het NNN moet worden nagegaan in welke mate deze de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN beïnvloeden. De werkzaamheden voor het verplaatsen van het voetbalveld en de realisatie van nieuwbouw veroorzaken (mogelijk) verstoring in de vorm van geluid, licht (verlichting werkterrein) en trillingen. De natuurtypes (vegetaties) die zich mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden, zijn niet direct gevoelig voor verstoring door geluid, licht en/of trillingen. Wel kan sprake zijn van een indirecte aantasting van deze NNN-elementen wanneer de verstoring ervoor zorgt dat ze hun functie voor soorten verliezen (bijvoorbeeld soorten die gebruik maken van de natuurbeheertypes als leefgebied). Echter, in de huidige situatie is reeds sprake van enige verstoring als gevolg van de aanwezigheid van een woonwijk en enkele wegen. De bijkomende verstoring die mogelijk optreedt in het kader van het voornemen, in combinatie met de tussenliggende afstand tot NNB-gebied is nagenoeg verwaarloosbaar. Tevens zijn de geplande werkzaamheden tijdelijk van aard. Hierdoor ontstaan geen negatieve effecten op het ecologische functioneren van het NNN-gebied. Met de voorgenomen ontwikkeling is gezien het bovenstaande geen sprake van aantasting of verlies van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN van Noord-Brabant. Een nadere procedure in de vorm van een 'Nee, tenzij-toets' is niet noodzakelijk, waardoor belemmeringen vanuit provinciaal natuurbeleid niet aan de orde zijn.

SOORTENBESCHERMING

5.1 Methode

Om de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in of rondom het plangebied vast te kunnen stellen is een bureaustudie en een verkennend veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit het raadplegen van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) [lit. 4]. Aanvullend hierop zijn, als daar aanleiding voor is, verspreidingsatlassen, internetbronnen en de op internet vrij verkrijgbare verspreidingsgegevens geraadpleegd. Ter verificatie van- en als aanvulling op de bureaustudie is een veldbezoek uitgevoerd op 22 februari 2022. Soortgerichte inventarisaties en tellingen van afzonderlijke dier- en plantensoorten waren geen onderdeel van het veldbezoek; wel zijn toevallige waarnemingen van soorten of verblijfplaatsen genoteerd. Daarnaast is een habitatscan uitgevoerd. De inventarisatie is niet vlakdekkend en slechts indicatief, maar is voor deze fase voldoende gedetailleerd. Op basis van de biotoopeisen van beschermde soorten, het veldbezoek en de resultaten van de bureaustudie is bepaald of beschermde soorten leefgebied kunnen vinden in en nabij het plangebied en of daar nader onderzoek naar nodig is. Aan de hand van de geplande werkzaamheden en de verstoringgevoeligheid van soorten is vervolgens bepaald of negatieve effecten kunnen optreden, en of er sprake is van een overtreding van de Wnb.

5.2 Beschrijving per soortgroep

5.2.1 Planten

Bureaustudie

Uit de database van de NDFF [lit. 4] blijkt dat de afgelopen 10 jaar binnen 3 km van het plangebied de volgende beschermde plantsoorten zijn waargenomen: kartuizer anjer en kleine wolfsmelk. De waarnemingen van kartuizer anjer concentreren zich in een park aan de zuidzijde van Made, op ongeveer 1,8 km afstand ten noordwesten van het plangebied. De waarnemingen van kleine wolfsmelk werden beide gedaan op bedrijventerrein Weststad (Oosterhout), op ongeveer 1,4 km afstand ten noordoosten van het plangebied (afbeelding 5.1).

Afbeelding 5.1 Waarnemingen van onder de Wnb beschermde plantensoorten in de omgeving van het plangebied in de periode 2012-2022 [lit. 4]

De biotoopeisen van deze soorten staan beschreven in het kader hieronder.

Kartuizer anjer

Kartuizer anjer staat op zonnige, warme en droge, matig voedselarme en uitgesproken stikstofarme, basenrijke en vaak kalkhoudende grond (al of niet lemig zand en mergel) en ook op stenige plaatsen). Ze groeit in schrale- en kalkgraslanden, in bosschages langs bermen en dijken en op leistenhellingen en zandsteenrotsen [lit. 5].

Kleine wolfsmelk

Kleine wolfsmelk wordt gerekend tot de pioniervegetatie en groeit dus op zonnige, vrij warme, open grond zoals akkers, braakliggend terrein, bermen, dijken en langs spoorwegen. De bodem moet vochtig, matig voedselrijk, kalkrijk en niet te sterk bemest zijn (leem, klei, mergel en löss) [lit. 5].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantsoorten waargenomen. Dergelijke waarnemingen waren echter ook niet te verwachten vanwege de timing van het veldbezoek in februari. De bestaande vegetatie binnen het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit relatief intensief onderhouden gras, enkele bosschages en bomen. Er zijn hier enkel zeer algemene plantsoorten aangetroffen zoals klimop, madeliefje, kruipende boterbloem, smalle weegbree, straatgras, duizendblad et cetera. Afbeelding 5.2 geeft een impressie van de bestaande vegetatie binnen het plangebied. Een inventarisatie van de te kappen bomen is opgenomen in hoofdstuk 6.

Afbeelding 5.2 Impressie vegetatie binnen het plangebied. Linksboven: parkachtige omgeving nabij bestaande voetbalveld, rechtsboven: bomenrij aan noordzijde bestaande voetbalveld, links- en rechtsonder: te kappen bomenrij bij nieuw aan te leggen voetbalveld

Het plangebied en de directe omgeving bieden geen geschikt biotoop aan de beschermde (vaat)planten. De meeste onder de Wnb beschermde flora zijn zeldzaam tot zeer zeldzaam en komen voor in zeer specifieke biotopen. Voorbeelden van biotopen waar onder de Wnb beschermde flora lokaal kunnen voorkomen zijn loof- en naaldbossen, hakhout en struwelen op kalkrijke, humeuze, vrij voedselarme, compacte en lemige bodems. Ook in heiden en borstelgraslanden en in onbemeste riet- en hooilanden, leemrijke akker (vooral onder wintergraan), op rivierduintjes, in kalkgraslanden en lemige blauwgraslanden, in duinvalleien en soms in het winterbed van rivieren komen de soorten voor. Daarnaast zijn er enkele soorten specifiek gebonden aan stenig substraat. Deze soorten zijn te vinden op rotsen, puinhellingen en oude (kalkrijke) muren.

Ook beschermde soorten vaatplanten die in de bredere omgeving van het plangebied zijn aangetroffen, worden binnen het plangebied niet verwacht. Gelet op aard van het plangebied en de bestaande vegetatie, betreft het hier naar verwachting een relatief stikstofrijke en kalkarme en intensief gebruikte grond. Zowel kartuizer anjer als kleine wolfsmelk groeien op zonnige, warme, kalkhoudende en niet te stikstofrijke grond, en vinden hier aldus geen geschikt biotoop. Op basis van de ligging en de aard van het plangebied is het daarmee uitgesloten dat er hier beschermde soorten vaatplanten voorkomen.

Effecten en conclusie

Uit de NDFF [lit. 4] blijkt dat in de omgeving (<3 km) van het plangebied gedurende de afgelopen 10 jaar verschillende waarnemingen zijn gedaan van onder de Wnb beschermde flora. De aanwezige vegetatie binnen het plangebied betreft echter uitsluitend zeer algemeen voorkomende soorten, zoals klimop, madeliefje, kruipende boterbloem, smalle weegbree, straatgras, duizendblad et cetera. Op basis van de locatie en gebiedskenmerken (stedelijk gebied, stikstofrijke bodem, relatief intensief gebruik) is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied uitgesloten.

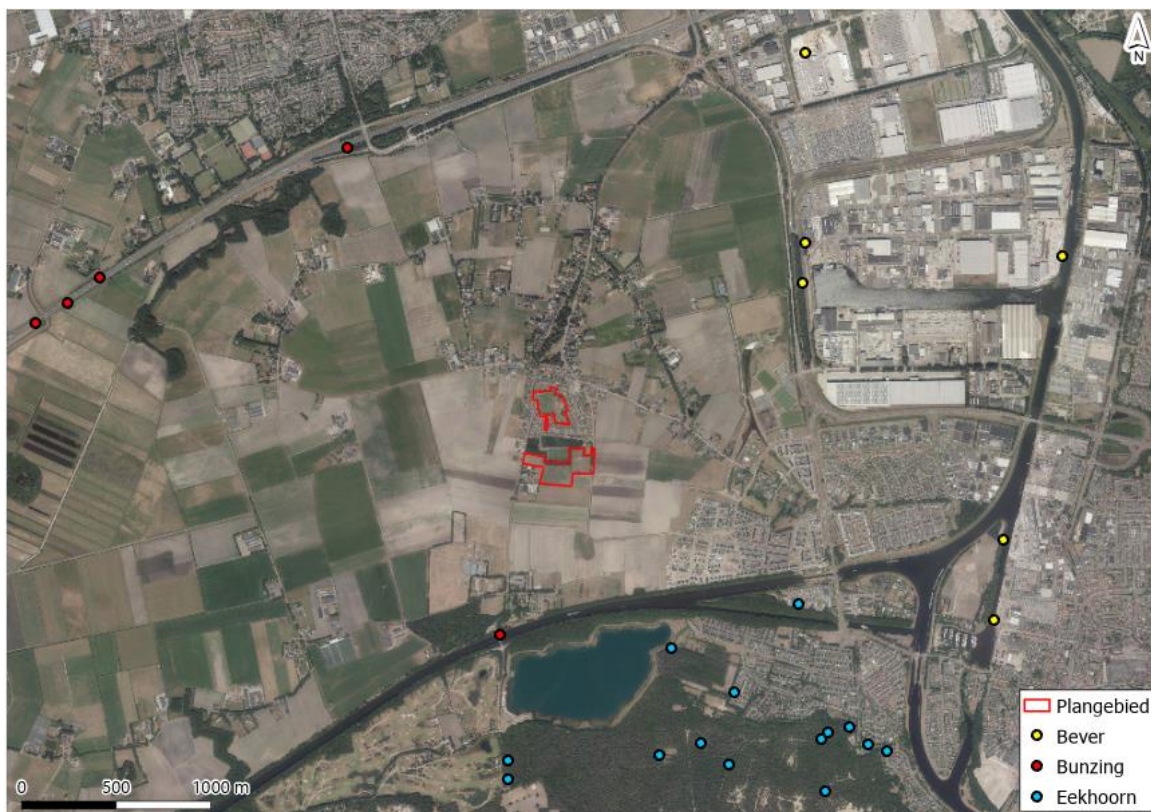
Ook kartuizer anjer en kleine wolfsmelk, de soorten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen, worden niet verwacht vanwege de afwezigheid van geschikt biotoop voor deze soorten. Op basis van de aangetroffen vegetatietypen en de aanwezige biotopen binnen het plangebied kan het voorkomen van onder de Wnb beschermde plantensoorten worden uitgesloten. Hierdoor zijn negatieve effecten voor deze soortgroep niet aan de orde. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving (<3 km) van het plangebied waarnemingen bekend van enkele zoogdiersoorten die beschermd zijn onder het beschermingsregime 'Andere soorten' van de Wnb, zoals egel, haas, konijn, ree en vos. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Brabant echter een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen. Echter zijn ook waarnemingen bekend van niet-vrijgestelde 'Andere soorten' bunzing en eekhoorn. Eekhoorn is uitsluitend waargenomen in en in de directe omgeving van het bosgebied Vrachelse Heide, ten zuidoosten van het plangebied (afbeelding 5.3). Bunzing werd enkele keren waargenomen langs de A59, maar dit betreft vermoedelijk een waarnemerseffect. Ook langs het Markkanaal is de soort waargenomen. Naar verwachting komt bunzing wijder verspreid door de omgeving voor. Ook het voorkomen van andere binnen de provincie Noord-Brabant niet-vrijgestelde marterachtigen wezel, hermelijn en steenmarter kan op basis van verspreidingsgegevens van deze soorten niet worden uitgesloten. Ook zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van de Habitatrichtlijnsoort bever. De soort werd waargenomen in de buurt grotere watergangen, waaronder langs het Wilhelminakanaal en bij de insteekhaven van bedrijventerrein Weststad (afbeelding 5.3).

Afbeelding 5.3 Waarnemingen van onder de Wnb beschermde, niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdieren in de omgeving van het plangebied in de periode 2012-2022 [lit. 4]

De biotoopeisen van deze soorten worden in onderstaand kader beschreven.

Bever

Bevers komen voor in het overgangsgedebiet tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en els. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste; (open of rotsige oevers worden gemeden) [lit. 6].

Bunzing

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten [lit. 6].

Eekhoorn

Het verspreidingsgebied van de eekhoorn strekt zich uit over heel Europa en Noord-Azië. Ze leven tot op een hoogte van 2.000 m. De eekhoorn komt in grote delen van Nederland voor, vooral in Drenthe, Overijssel, Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Ook in de duinen van Noord- en Zuid-Holland komen eekhoorns voor. Tussen 1960 en 1970 brak een virusziekte uit waardoor de eekhoorn in het hele land zeldzaam werd. Na 1970 heeft herstel plaatsgevonden. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is [lit. 6].

Hermelijn

De hermelijn komt in alle habitats voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen, akkers tot vochtig terrein. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is [lit. 6]. De hermelijn leeft in een hol, meestal een oud mollennest of konijnenhol en verplaatst zich meestal langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, et cetera. Ook maakt hij hierbij geregeld gebruik van hopen van andere dieren. Een hol of gang moet een doorsnede hebben van 5 cm [lit. 6].

Steenmarter

De steenmarter dankt zijn naam aan zijn voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenmarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt [lit. 6].

Wezel

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschappen, maar verder in veel verschillende biotopen (zoals bossen, duinen, wei- en akkerland). Meestal leeft de wezel in drogere gebieden dan de hermelijn. Echter overal waar woelmuizen ontbreken, ontbreekt ook de wezel. Ze zoeken graag dekking op, bijvoorbeeld bij boschchages, houtstapels of heggen. Ook bewonen ze vaak oude hopen van muizen, ratten en konijnen die bekleed worden met veren of haren van prooidieren. Goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel zijn de enige eisen die de wezel aan zijn omgeving stelt [lit. 6].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van, onder de Wnb, beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Het plangebied biedt wel geschikt biotoop aan verschillende 'Andere soorten' van de Wnb waarvoor een vrijstelling geldt, zoals egel, konijn en ree.

Ook kan het plangebied onderdeel uitmaken van het leefgebied van marterachtigen (steenmarter, wezel, bunzing en hermelijn). Delen van de bestaande vegetatie (bosjes, struiken en hagen) bieden voldoende dekking en vormen een geschikt foerageergebied (afbeelding 5.4). Ook kunnen zich hier verblijfplaatsen van marterachtigen bevinden, bijvoorbeeld in dichte struiken, of oude mollennesten. Dit geldt met name voor de te kappen bomenrijen, zowel aan de noordzijde van het bestaande als het nieuwe voetbalveld. Deze bomenrijen vormen daarnaast geschikte, lijnvormige verbindingzones voor marterachtigen.

Afbeelding 5.4 Potenties voor foerageergebied en belangrijke verbindingzones voor marterachtigen binnen het plangebied

Het plangebied biedt daarnaast geschikt leefgebied aan eekhoorn vanwege de aanwezigheid van verschillende grotere bomen en bosgebied. Dit geldt met name voor de nieuwe locatie van het voetbalveld. In de parkachtige omgeving rondom het bestaande voetbalveld zijn de bestaande bomen verspreid aanwezig, waardoor dit deel van het plangebied slechts marginaal geschikt is voor eekhoorn. Eekhoornnesten of hiervoor geschikte boomholtes zijn binnen het plangebied niet aangetroffen.

Effecten en conclusie

Het voorkomen van verschillende grondgebonden zoogdieren ('Andere soorten' van de Wnb), zoals konijn, egel en ree kan op basis van het aanwezige biotoop en de ligging niet worden uitgesloten. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Brabant een vrijstelling voor artikel 3.10 (doden van dieren of beschadigen/vernielen van vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen) in het kader van bestendig beheer en onderhoud bij ruimtelijke ingrepen. Een ontheffingsaanvraag en/of aanvullende maatregelen, dan wel compenserende maatregelen zijn voor deze soorten niet nodig. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Eekhoorn is echter niet vrijgesteld. Het plangebied biedt geschikt biotoop aan deze soort, met name nabij de nieuwe locatie van het voetbalveld. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van eekhoorn binnen het plangebied is echter uitgesloten. Daarnaast is het onwaarschijnlijk dat het plangebied of de directe omgeving een essentieel onderdeel van het leefgebied van deze soort vormt, gelet op het volledig ontbreken van waarnemingen. Bovendien laat het voornemen een groot deel van het bestaande bos nabij het nieuw te realiseren voetbalveld onaangetaast. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van eekhoorn zijn daarmee uitgesloten. Wel dient te allen tijde de zorgplicht in acht genomen te worden.

Ook bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter zijn niet vrijgesteld. Alhoewel ook van deze soorten binnen het plangebied geen waarnemingen bekend zijn, kan de aanwezigheid niet worden uitgesloten. Het zijn namelijk zeer schuwe soorten die maar zelden direct worden waargenomen. Het doden of verwonden van individuen en/of het vernietigen of beschadigen van vaste rustplaatsen van deze soorten vormt een overtreding van de Wnb. Het is niet uitgesloten dat er zich binnen het plangebied rustplaatsen van marterachtigen bevinden, bijvoorbeeld met name in de te verwijderen bomenrij aan de noordzijde van het bestaande voetbalveld. Alvorens overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb ten aanzien van deze marterachtigen kan worden uitgesloten, dient de functie van dit gedeelte van het plangebied voor de soorten nader te worden onderzocht. Inventarisatie van kleine marterachtigen en steenmarter gebeurt middels het plaatsen van cameravallen, bestaande uit zowel losse wildcamera's als wildcamera's in marterboxen. De marterboxen zijn door middels van een tunnel te bereiken en worden aan de binnenzijde voorzien van geurstof of lokvoer. De cameravallen worden geplaatst op kansrijke locaties binnen het plangebied, en dienen tenminste 4 weken actief te zijn in de periode maart-september.

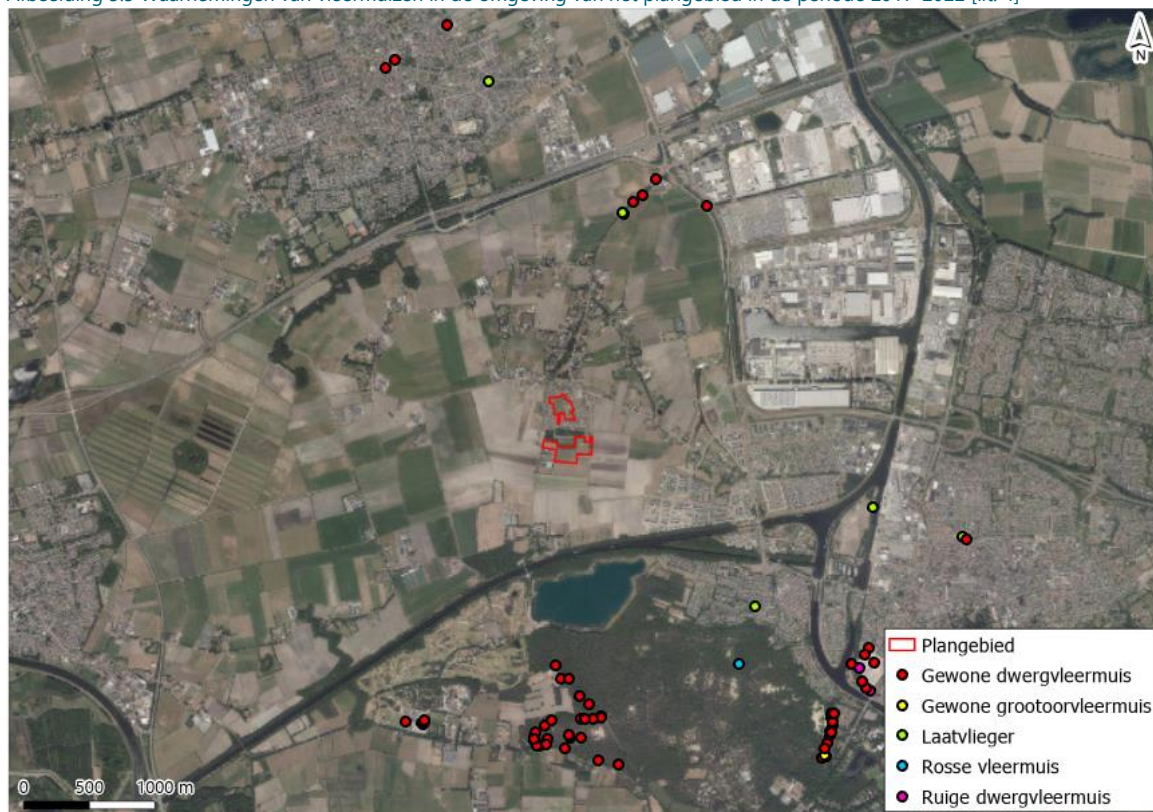
De aanwezigheid van bever of andere grondgebonden zoogdiersoorten beschermd onder de Habitatrichtlijn binnen het plangebied is uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens en biotoopvereisten van deze soorten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.2.3 Vleermuizen

Bureaustudie

Alle soorten vleermuizen zijn in Nederland beschermd onder de Wnb en vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn (HR). Volgens de NDFF [lit. 4] komen er tenminste 5 soorten vleermuizen voor in de directe omgeving van het plangebied. Het betreft waarnemingen van overvliegende en/of foeragerende individuen van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Daarnaast kan op basis van recente verspreidingsgegevens ook de aanwezigheid van meervleermuis en watervleermuis in de omgeving van het plangebied niet worden uitgesloten [lit. 4]. De waarnemingen van vleermuizen concentreren zich voornamelijk in de omgeving van de Vrachelse Heide, en op enkele locaties binnen de bebouwde kom van Oosterhout en Made (afbeelding 5.5), maar vermoedelijk betreft het hier een waarnemerseffect en komen vleermuizen wijder verspreid door de omgeving voor.

Afbeelding 5.5 Waarnemingen van vleermuizen in de omgeving van het plangebied in de periode 2017-2022 [lit. 4]

De biotoopeisen van de soorten staan in onderstaand kader beschreven.

Gewone dwergvleermuis

(Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter betimmering en daklijsten, of onder dakpannen gevonden. Gewone dwergvleermuizen zijn plaatstrouw, maar gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden. Overwinterende gewone dwergvleermuizen worden vooral bij toeval gevonden in spouwmuren, onder dakpannen, achter betimmering en daklijsten. Daarnaast zijn ze ook in spleten in de muur van kerktorens, en in spleten in grotten, groeves, betonnen bruggen en parkeergarages en dergelijke gevonden. Ze kiezen temperatuurgevoelige winterslaapplaatsen. Bij vorst zoeken ze vaak verwarmde huizen op [lit. 7].

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis komt verspreid over heel Nederland voor, maar nergens in grote aantallen. De soort is sterk gebonden aan kleinschalig landschap en bosgebieden en is in de open polderlandschappen in West- en Noord-Nederland een zeldzaamheid. De gewone grootoorvleermuis gebruikt zeer uiteenlopende soorten verblijfplaatsen. Ze worden in de zomer aangetroffen op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, in holten en spleten in bomen en in nest- en vleermuiskasten. Ze verhuizen vaak. Als winterverblijf worden vooral ondergrondse ruimten gebruikt, zoals grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders [lit. 7].

Laatvlieger

Kraamkolonies komen voor zover bekend alleen in gebouwen voor. Ze wonen in de spouwmuur, achter de betimmering, onder daklijsten en dakpannen of onder het lood rondom de schoorsteen. Soms worden ze ook op zolders aangetroffen. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen. Ze verhuizen soms wel, maar zijn in principe erg plaats- en gebiedstrouw. In de winter zoeken laatvliegers nauwe en relatief droge plaatsen op zoals spouwmuren, spleten en scheuren in zolders, oude kelders en soms ook kieren dicht bij de ingang van grotten [lit. 7].

Meervleermuis

Kolonies van meervleermuizen bevinden zich vrijwel altijd in gebouwen zoals op kerkzolders, in spouwmuren en onder dakpannen. In de winter verdwijnen de meeste meervleermuizen op mysterieuze wijze. In Nederland worden in de winter in totaal ongeveer 400 meervleermuizen waargenomen. Voor zover we weten overwinteren meervleermuizen in Nederland in mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken en kelders. Ook worden af en toe dieren waargenomen in gebouwen. De vleermuis vliegt na zonsondergang uit, waarbij afstanden tot zo'n 10 km worden overbrugd [lit. 7].

Rosse vleermuis

Kraamkolonies zijn hoofdzakelijk bekend uit laaggelegen gebieden in Noord-Duitsland en Nederland. De rosse vleermuis is in West-Europa een uitgesproken boombewonende soort. Zowel solitaire mannetjes, groepen vrouwtjes met jongen, als dieren in winterslaap gebruiken boomholten als onderkomen. In Midden-Europa staat de rosse vleermuis bekend als een trekkende soort. Met behulp van ringonderzoek zijn in het verleden ook in Nederland waarnemingen gedaan die wijzen op trek. Anderzijds zijn er gebieden waar tijdens alle seizoenen rosse vleermuizen gevonden kunnen worden [lit. 7].

Ruige dwergvleermuis

Uit het buitenland zijn verblijfplaatsen vooral aangetroffen in spleten en gaten in bomen, in nest- en vleermuiskasten, in gebouwen achter betimmeringen, achter daklijsten, onder dakbedekking en op zolders. 2 Nederlandse kolonies bewoonden spouwmuren. Vele solitaire mannetjes of kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in kasten. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuur, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholtes en nest- en vleermuiskasten bekend [lit. 7].

Watervleermuis

De watervleermuis is een boombewonende soort van half open tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. Grotere dichtheden worden vooral daar gevonden waar zowel beschut water als ouder bos of oudere bomen aanwezig zijn. De verspreiding toont een duidelijke binding met de oudere bossen in de duinen van het westen van Nederland, en de bossen op de hogere zandgronden en het krijtlandschap in het oosten en zuiden van Nederland. Desondanks komt de soort ook voor in het laadland op plaatsen waar oudere bossen of parken aanwezig zijn. In het noordwestelijke laagland worden in bosarme omgeving soms kleine groepen op zolders gevonden [lit. 7].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen waarnemingen gedaan van (sporen van) vleermuizen. Het plangebied biedt geschikt foerageergebied aan vleermuizen. Dit geldt in ieder geval voor de parkachtige omgeving aan de oostzijde van het bestaande voetbalveld, en het bosgebied nabij de nieuwe locatie van het veld. Dergelijke groenzones kunnen van belang zijn voor de lokale populatie vleermuizen vanwege de korte afstand tot eventuele verblijfplaatsen. Binnen het plangebied bevinden zich geen lijnvormige landschapselementen die potentieel van belang zijn als vliegroutes voor vleermuizen. In stedelijke omgeving vormt bebouwing vaak ook geschikte vliegroutes voor vleermuizen, waardoor bomen als vliegroute vaak niet van essentieel belang zijn. De te verwijderen bomenrij ter hoogte van het nieuw aan te leggen voetbalveld fungeert mogelijk als vliegroute voor vleermuizen, maar hiervoor zijn voldoende alternatieven aanwezig die bij het voornemen onaangetast blijven.

Tijdens het veldbezoek werd tevens gekeken naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen. Binnen het plangebied werden geen boomholtes of andere geschikte openingen zoals scheuren of loszittend schors aangetroffen waar boombewonende vleermuissoorten gebruik van kunnen maken. Dit was goed te overzien vanwege de timing van het veldbezoek in de bladloze periode. Voor gebouwbewonende vleermuissoorten bevindt zich binnen het plangebied slechts 1 mogelijke verblijfplaats, namelijk in het clubgebouw. Ondanks dat het gebouw geen spouw heeft waar vleermuizen in zouden kunnen kruipen, zijn er wel enkele vleermuisgeschikte openingen onder dakranden en kantpannen (afbeelding 5.6). Vanwege de kleinschalige aard van deze openingen wordt het gebouw niet geschikt geacht als verblijfplaats voor grotere groepen vleermuizen, bijvoorbeeld als kraam- of massawinterverblijfplaats. Echter kan de aanwezigheid van een kleinschalige paar-, zomer- of winterverblijfplaats van 1 tot enkele individuen niet worden uitgesloten. Ook in woningen in de directe omgeving van het plangebied is de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen waarschijnlijk.

Afbeelding 5.6 Mogelijk vleermuisgeschikte ruimtes onder kantpannen en dakrand van het clubgebouw van V.V. Irene'58

Effecten en conclusie

Foerageergebied en vliegroutes

Binnen het plangebied bevinden zich verschillende delen die geschikt foerageergebied voor vleermuizen vormen. Bij de voorgenoemde werkzaamheden blijven deze delen echter grotendeels onaangetast. De parkachtige omgeving kan na afloop van de werkzaamheden dezelfde functie als foerageergebied voor vleermuizen blijven vervullen. Dit geldt niet voor de te verwijderen bomenrij, maar in de directe omgeving bevindt zich te allen tijde voldoende geschikt foerageergebied voor vleermuizen, gedeeltelijk in de vorm van bos dat behouden blijft, en gedeeltelijk in de vorm van nieuw bos dat zal worden aangeplant. Een belangrijke functie van de vegetatie binnen het plangebied als geleiding (vliegroute) voor vleermuizen wordt niet verwacht, omdat het belangrijkste deel van de bestaande vegetatie niet lijnvormig is en er bovendien ruim voldoende alternatieve vliegroutes voorhanden zijn. Van vernietiging van essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden voor vleermuizen als gevolg van het voornemen is dus geen sprake.

Wel kunnen in de omgeving foeragerende en overvliegende vleermuizen worden verstoord, wanneer de werkzaamheden zorgen voor geluid, licht of trillingen in het gebied. Het verstoren (en daarmee tevens indirect aantasten van het leefgebied) van vleermuizen is onder de Wnb verboden. Deze vorm van verstoring is echter te voorkomen door werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode voor vleermuizen, bij daglicht (tussen een uur na zonsopkomst en een uur voor zonsondergang) en bij voorkeur in de winterperiode (december tot februari). Waar verlichting nodig is dient gebruik te worden gemaakt van efficiënt lichtbeheer.

Dit kan door:

- gebruik te maken van vleermuisvriendelijke verlichting;
- het kunstmatig licht enkel daar te richten waar het ook daadwerkelijk nodig is (doelgericht);
- gebruik te maken van armaturen die het licht door middel van een scherpe bundel 1 bepaalde kant (en weg van het foerageergebied/de vliegroute) richten;
- gebruik te maken van aangepaste armaturen die verstrooiing van licht minimaliseren;
- het aantal lampen, de lichtintensiteit en het gebruik van hoge lichtmasten met veel lichtverstrooiing te beperken;
- voor en na de werkzaamheden het gebruik van kunstverlichting te beperken tot enkel verlichting ter beveiliging van opslagterreinen. Ook hiervoor gelden de bovenvermelde restricties.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied bevinden zich geen bomen die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Wel bevinden zich in het clubgebouw enkele openingen waar gebouwbewonende vleermuissoorten mogelijk gebruik van maken. Het gebouw is hiermee geschikt als kleinschalige paar-, zomer- en winterverblijfplaats voor maximaal enkele individuen. Omdat daardoor mogelijk sprake is van vernietiging van vleermuisverblijfplaatsen, dient alvorens het clubgebouw gesloopt mag worden inzichtelijk te zijn of het gebouw inderdaad als zodanig gebruikt wordt. Hiervoor is een vleermuisonderzoek nodig volgens het vleermuisprotocol (2021). Het protocol schrijft voor dat tenminste 5 gerichte veldbezoeken nodig zijn in de periode van 15 mei tot eind september. Deze veldbezoeken dienen plaats te vinden vanaf 2 uur vóór zonsopkomst en vanaf zonsondergang tot 2 uur daarna, en onder geschikte weersomstandigheden. Indien uit het onderzoek blijkt dat in het clubgebouw vleermuizen aanwezig zijn, is voor de uitvoering van de werkzaamheden aan het gebouw een ontheffing in het kader van de Wnb nodig in combinatie met mitigerende maatregelen.

Ook vleermuizen die gebruik maken van verblijfplaatsen buiten, maar in de directe omgeving van het plangebied kunnen als gevolg van de werkzaamheden worden verstoord. Omdat in de huidige situatie binnen het plangebied sprake is van geen tot een zeer beperkte geluidsbelasting [lit. 12], zullen hier aanwezige vleermuizen relatief snel verstoord worden door geluid of trillingen. Dit kan met name het geval zijn bij werkzaamheden die (plotse) sterke trillingen veroorzaken of harder geluid produceren, bijvoorbeeld bij heien of het intrillen van palen. De (geluid)verstoringafstand bij het heien van stalen buispalen heeft bij andere projecten geleid tot een (geluids)verstoringcontour van maximaal 230 m rondom de geluidsbron [lit. 13]. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat geluid van ≥ 80 dB(A) kunnen leiden tot verstoring van vleermuizen. De omvang van de verstoringcontour is echter in hoge mate afhankelijk van het vermogen van het ingezette materieel, de bodemgesteldheid en het omliggende landschap. Het verstoren van (in de verblijfplaats aanwezige) vleermuizen is een overtreding van de Wnb. Dit kan aan de orde zijn indien heien of het intrillen van palen onderdeel uitmaken van de nieuwbouwwerkzaamheden. Mogelijk kan een alternatieve werkwijze toegepast worden, zonder trillingen en puls-geluid.

Indien dit niet mogelijk is, dient te worden onderzocht of er binnen de verstoringcontour van waar sterke trilling of puls-geluid veroorzakende werkzaamheden plaatsvinden vleermuisverblijfplaatsen aanwezig zijn. Dit kan aan de hand van een gericht vleermuisonderzoek conform vleermuisprotocol 2021 (en in combinatie met het benodigde vleermuisonderzoek voor het clubgebouw, zoals hierboven benoemd). Indien uit het vleermuisonderzoek blijkt dat er binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, is voor de uitvoering van de versturende werkzaamheden een ontheffing in het kader van de Wnb nodig in combinatie met mitigerende maatregelen.

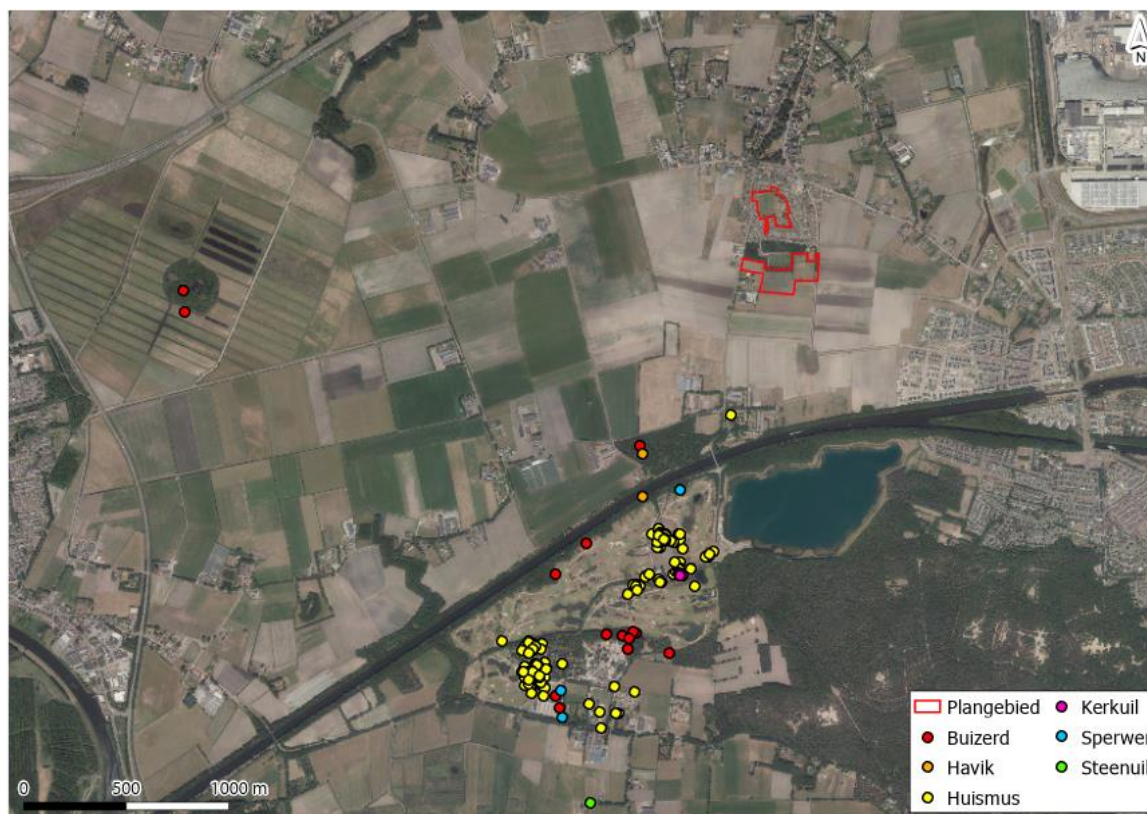
5.2.4 Vogels

Bureaustudie

In de afgelopen 5 jaar werd in de ruimere omgeving van het plangebied (<3 km) een groot aantal vogelsoorten waargenomen zoals ekster, houtduif, merel, spreeuw, grauwe gans en wilde eend. Daarnaast werden in de omgeving van het plangebied ook verschillende soorten waargenomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. Het betreft boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus,

kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespandief [lit. 4]. Het betreft vooral waarnemingen van overvliegende en foeragerende individuen. Van buizerd, havik, huismus, kerkuil, steenuil en sperwer zijn echter ook nest- en/of territorium indicerende waarnemingen bekend of verblijfplaatsen vastgesteld (afbeelding 5.7). Deze waarnemingen concentreren zich opvallend in de omgeving van Teraalst, ten zuidwesten van het plangebied, maar dat betreft naar alle waarschijnlijkheid een waarnemerseffect.

Afbeelding 5.7 Nest- of territorium indicerende waarnemingen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de omgeving van het plangebied in de periode 2017-2022 [lit. 4]

Tevens zijn in de omgeving van het plangebied verschillende steenuilkasten aanwezig (afbeelding 5.8). Eén van deze locaties bevindt zich op relatief korte afstand (< 100 meter) van het plangebied.

Afbeelding 5.8 Bestaande gastgevers en steenuilkasten in de omgeving Den Hout. Gastgevers zijn aangeduid met witte markeringen, bestaande steenuilkasten met groene markeringen en vrije broedgevallen van steenuil met blauwe markeringen

De biotoopeisen van de soorten waarvan nest- of territorium indicerende waarnemingen bekend zijn in de omgeving van het plangebied, staan in onderstaand kader beschreven.

Buizerd

Is te vinden in uitgestrekte bossen afgewisseld met heide en boerenland, moerasbossen, boerenland met bosjes en houtwallen, duinvalleien met struweel, bosjes in steden. Combinatie van geschikte nestgelegenheid (bos of een bosje) met open land met veel voedsel is ideaal [lit. 8].

Havik

Combinatie van bos met geschikte nestbomen met open land om te jagen. Broedt in naald- en loofbossen, ook in moerasbos, soms in parken. Jaagt in het bos, maar ook in tussenliggende weilanden en akkers, in aangrenzende open gebieden (heide en hoogveen, moerassen, boerenland) en steeds vaker ook in de stad. Belangrijk is de aanwezigheid van geschikte prooien. In de winter ook in nog opener terrein te vinden, zoals kwelders [lit. 8].

Huismus

Huismussen stellen prijs op een rommelige menselijke omgeving, met struikgewas, schuren, weilanden met vee, gemorst graan en zo verder. Talrijkst in dorpen en in oudere buitenwijken, met rommelige tuinen. Als er veel hoge bomen staan, verdwijnt de huismus. De huismus heeft 2 tot 3 legsels per broedseizoen met elk 4-6 eieren. Broedduur: 11-12 dagen. Huismussen broeden in een los kolonieverband. Het nest wordt vooral gemaakt onder dakpannen, in gaten en kieren van gebouwen en in mussenkasten, Het slordige nest bestaat uit takjes, stro, veertjes en hondenharen [lit. 8].

Kerkuil

Het voorkeursbiotoop van kerkuil betreft halfopen tot open cultuurlandschappen met allerlei landschapselementen die voor afwisseling zorgen. In bossen of zeer bosrijke gebieden kom je de kerkuil zelden tegen. De kerkuil gaat vanuit z'n roest- of nestplaats jagen in het open veld, het liefst daar waar gras- en bouwland worden afgewisseld met kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Ook ruig begroeide, slecht onderhouden graslandgebieden, braakliggende akkers, ruige grasstroken en wegbermen worden als jachtterrein benut. Broedt in ons land veelal in speciale nestkasten, heel incidenteel in boomholten [lit. 8].

Sperwer

Broedt in bossen, soms tuinen en parken, meestal in een dicht, jong bos met naaldbomen (fijnspar, lariks), het liefst in halfopen landschappen. Soms ook in de stad of in tuinen, in open boerenland in windsingels, bosjes en op erven [lit. 8].

Steenuil

Veelal kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weiltes en knoestige bomen. In grootschalige landbouwgebieden is de steenuil afhankelijk van gevarieerde erven bij boerderijen of vrijstaande huizen. Jachtgebied bestaat uit open terrein met het hele jaar door lage vegetatie (beweiding). Voorts zijn er voldoende zitplaatsen van 1 tot anderhalve meter hoog (bijvoorbeeld paaltjes) om vanuit te jagen. Er zijn schuilplaatsen en broedholten in oude bomen, schuren, gebouwen en dergelijke [lit. 8].

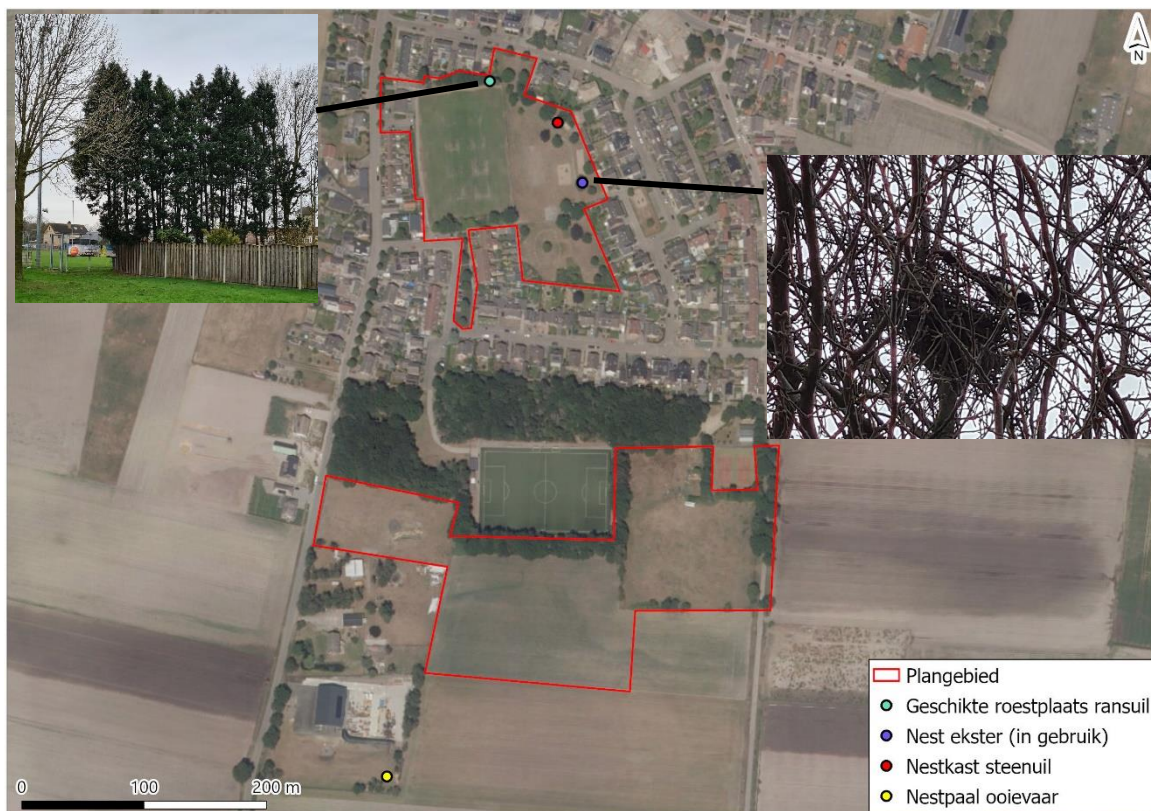

Veldbezoek

Het plangebied biedt geschikt leefgebied aan verschillende algemeen voorkomende vogelsoorten, en kan daarnaast onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van soorten met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd en steenuil. Tijdens het veldbezoek viel het relatief hoge aantal binnen het plangebied aanwezige vogels op, en werden de volgende algemene vogelsoorten waargenomen: koolmees, roodborst, pimpelmees, spreeuw, ekster, kauw, en heggenmus. Ook werden enkele huismussen waargenomen.

Binnen het plangebied bevindt zich een aantal potentiële nestlocaties voor vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. Het betreft een nestkast voor steenuil, een nestpaal voor ooievaar, nestgelegenheid voor huismus en gierwaluw in omliggende woningen. Ook het te slopen clubgebouw van Irene'58 is mogelijk geschikt als nestlocatie voor huismus. Daarnaast biedt het bosje met Californische cipressen aan de noordzijde van het bestaande voetbalveld een geschikte roestplaats voor ransuil, en gebruiken huismussen de bestaande vegetatie als onderdeel van de leefomgeving. Bij een bestaand eksternest werd tijdens het veldbezoek activiteit van eksters waargenomen, waarmee duidelijk is dat het nest inderdaad in gebruik is door deze soort, en niet dient als potentiële nestlocatie voor bijvoorbeeld ransuil of sperwer. De locaties van potentiële nestplaatsen voor vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats zijn weergegeven in afbeelding 5.9.

Afbeelding 5.9 Aangetroffen potentiële nestplaatsen voor vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest binnen en in de directe omgeving van het plangebied. Naast de aangeduide locaties is de bebouwing rondom het plangebied geschikt voor gebouwbewonende soorten huismus en gierzwaluw.

Effecten en conclusie

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn beschermd onder artikel 3.1 van de Wnb. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1 Wnb).

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Binnen en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied is het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van steenuil, ransuil, huismus, gierzwaluw en ooievaar niet uit te sluiten. Het voornemen leidt bij de meeste nestplaatsen niet tot vernietiging of directe aantasting hiervan. Uitzonderingen hierop vormen de Californische cipressen, waarin ransuil kan roesten, en het clubgebouw waarin zich mogelijk nestlocaties van huismus bevinden. Deze en andere potentiële nestlocaties mogen niet vernietigd worden zolang geen uitsluitel bestaat over het daadwerkelijk gebruik ervan. Nader onderzoek naar ransuil kan worden uitgevoerd middels 2 gerichte veldbezoeken in de periode 20 februari-20 juni, waarbij in de avond wordt gekeken of deze soort daadwerkelijk in het plangebied aanwezig is. Het gebruik van het clubgebouw door huismus kan worden onderzocht middels tenminste 2 soortgerichte veldbezoeken in de periode 1 april - 15 mei, of tenminste 4 gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart-20 juni.

Ook nestplaatsen die niet direct aangetast worden, maar zich op korte afstand van de werkzaamheden bevinden, kunnen als gevolg van de werkzaamheden worden verstoord. De werkzaamheden mogen niet leiden tot significante verstoring van deze nesten, bijvoorbeeld als gevolg van geluid of trillingen. Het gaat dan in ieder geval om nesten van gebouwbewonende soorten huismus en gierzwaluw in de omliggende woningen, en nesten van steenuil en ooievaar. Wanneer er trilling veroorzakende werkzaamheden worden uitgevoerd zal er dus aanvullend onderzoek gedaan moeten worden naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden. Het gaat dan in ieder geval om nesten van gebouwbewonende soorten huismus en gierzwaluw in de omliggende woningen, en nesten van steenuil en ooievaar. Als er geheid wordt is aanvullend soortgericht onderzoek nodig naar nestlocaties in een

straal van maximaal 1.500 m. Indien een andere methode gebruikt wordt (bijvoorbeeld intrillen van heipalen), dan is de verstoringcontour kleiner en is onderzoek naar deze soorten in een kleinere straal nodig. Hoe groot deze straal is, is sterk afhankelijk van de gebruikte methode en de bodemgesteldheid. Hoe ver het geluid reikt (en daarmee het onderzoeksgebied voor jaarrond beschermde nesten) moet blijken uit een geluidsberekening. Wanneer op basis van het onderzoek wordt vastgesteld dat binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden 1 of meerdere jaarrond beschermde nesten aanwezig is en deze als gevolg van de werkzaamheden wordt aangetast, is voor het voornemen een ontheffing Wnb nodig.

Ten slotte kunnen de werkzaamheden effecten hebben op onderdelen van de functionele leefomgeving van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Met name het zuidelijke gedeelte van het plangebied (nieuw aan te leggen sportveld) vervult in de huidige situatie mogelijk een functie als foerageergebied voor verschillende soorten roofvogels en uilen (onder andere buizerd, steenuil, ransuil). De hier aanwezige percelen kennen echter in de bestaande situatie een intensief agrarisch gebruik (maïsteelt), waardoor deze geen optimaal geschikt leefgebied vormen. Bovendien vormt het plangebied slechts een (zeer) klein deel van een veel groter potentieel leefgebied voor deze soorten. Den Hout wordt immers aan alle kanten omringd door agrarisch gebied, dat in vergelijkbare of hogere mate geschikt leefgebied vormt voor roofvogels en uilen met jaarrond beschermde nestplaatsen. Het voornemen leidt daarmee niet tot significante negatieve effecten op de functionele leefomgeving van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats. In de toekomstige inrichting kan rekening worden gehouden met onder meer de steenuil, door het ontwerp hierop aan te passen (zie H7).

Overige broedvogels

Het onderzoeksgebied biedt leefgebied aan verschillende algemeen voorkomende broedvogels. Het voorkomen van algemeen voorkomende broedvogels gedurende het broedseizoen is dan ook aannemelijk. Voor aanwezige broedvogels geldt dat werkzaamheden tijdens het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) voor verstoring kunnen zorgen door trillingen of geluid. Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat opzettelijk verstoren in het broedseizoen (individueel, nesten of eieren) verboden is volgens de Wnb. Het verkrijgen van ontheffing voor het verstoren van broedvogels is meestal niet mogelijk. De effecten op vogels en daarmee een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb zijn namelijk gemakkelijk te voorkomen, te weten door in principe 3 mogelijkheden:

- buiten het broedseizoen werken, dit met risico dat sommige vogels tot in september kunnen broeden;
- de werkzaamheden vlak voor het broedseizoen inzetten en dan continue doorwerken (werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stilleggen), zodat vogels niet gaan broeden in het gebied waar gewerkt wordt;
- het plangebied voor het broedseizoen ongeschikt maken voor broedvogels.

Als werkzaamheden plaats gaan vinden in het broedseizoen, moet een deskundige eerst vaststellen dat er geen broedende vogels aanwezig zijn in het plangebied. Wanneer kan worden geconstateerd dat in de directe omgeving van de werkzaamheden geen vogels broeden bij de start van de werkzaamheden, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Mochten er wel broedende vogels aanwezig zijn binnen de verstoringcontour van de werkzaamheden mag er pas worden gestart met de werkzaamheden als er niet meer gebroed wordt. Doorgaans zijn de meeste vogels rond half juli uitgebroed, er zijn echter vogelsoorten die tot in september broeden.

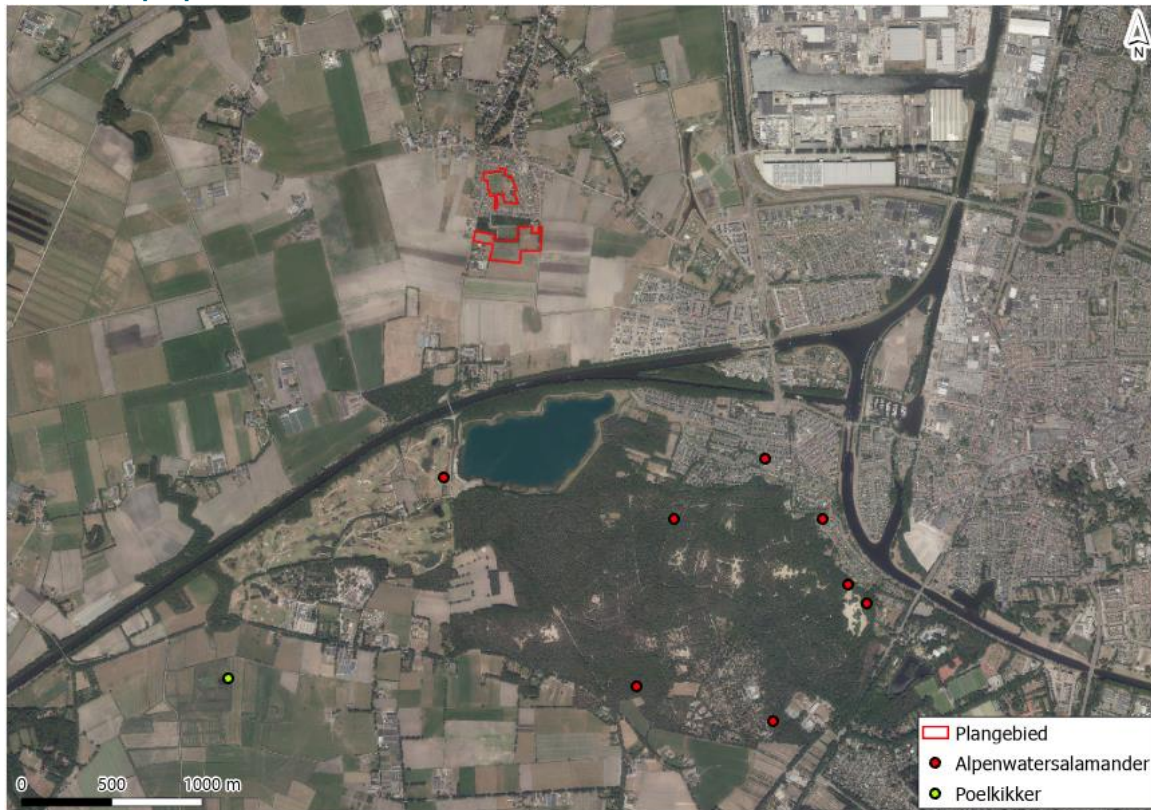
5.2.5 Amfibieën

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van enkele amfibiesoorten beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' (artikel 3.10) van de Wnb, zoals bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Noord-Brabant een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen. Echter zijn ook waarnemingen bekend van de niet-vrijgestelde 'Andere soort' alpenwatersalamander. De waarnemingen van deze soorten concentreren zich in de omgeving van de Vrachelse Heide, gelegen op ongeveer 1,5 km ten zuiden en zuidoosten van het plangebied (afbeelding 5.10).

Daarnaast is in de omgeving van het plangebied ook 1 waarneming bekend van de Habitatrichtlijnsoort poelkikker, op ruim 2,5 km afstand ten zuidwesten van het plangebied (afbeelding 5.10). Alhoewel geen waarnemingen bekend zijn van rugstreeppad (HR-soort), kan ook het voorkomen van deze soort in de wijdere omgeving van het plangebied op basis van recente verspreidingsgegevens niet worden uitgesloten [lit. 4].

Afbeelding 5.10 Waarnemingen van beschermde amfibiesoorten in de omgeving van het plangebied in de periode 2012 - 2022 [lit. 4]

De biotoopeisen van deze soorten worden in het volgende kader beschreven.

Poelkikker

De poelkikker komt in Nederland vooral in het Oosten en Zuiden voor. Het is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water [lit. 9].

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in Nederland in het zuiden en oosten voor, vaak in de buurt van bos en/of houtwallen. Hij heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. De alpenwatersalamander is niet kieskeurig in verband met zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. Alpenwatersalamanders overwinteren op het land (er zijn ook waarnemingen van kleine aantallen dieren, die de hele winter in het water verblijven). In februari trekken ze naar het water [lit. 9].

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. Maar hij wordt ook op klei- en veengronden aangetroffen. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slootjes en vennen kunnen geschikt zijn. Een voorwaarde is wel dat het water niet zuurder is dan pH 5. Brak water wordt getolereerd [lit. 9].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen, onder de Wnb beschermde, amfibieën aangetroffen. Het voorkomen van algemene 'Andere soorten' amfibieën, zoals bastaardkikker en gewone pad kan niet geheel worden uitgesloten. De aanwezige biotopen binnen het gedeelte van het plangebied gelegen rondom het bestaande voetbalveld komen niet overeen met de biotoopeisen van beschermde amfibieën. Het voorkomen van beschermde soorten binnen dit gedeelte van het plangebied kan worden uitgesloten.

Het bosgebied rondom het nieuw te realiseren voetbalveld vormt mogelijk suboptimaal biotoop voor alpenwatersalamander. Poelkikker vindt hier geen geschikt biotoop. In de directe omgeving van het plangebied ontbreekt het geheel aan oppervlaktewater dat zou kunnen dienen als voortplantingsbiotoop voor deze soorten. Voor 'minder mobiele' amfibiesoorten, waartoe alpenwatersalamander en poelkikker behoren, bevindt het zomer- en winterbiotoop zich in de regel niet verder dan enkele tientallen tot honderden meters van het voortplantingswater. Om die reden wordt de aanwezigheid van deze beschermde soorten amfibieën binnen het plangebied uitgesloten.

Rugstreeppad is wel een zeer mobiele soort, waarvan de aanwezigheid binnen het plangebied niet geheel kan worden uitgesloten. In de bestaande situatie vormt het gebied suboptimaal biotoop voor rugstreeppadden, waar het onder andere ontbreekt aan een goed vergaafbare, zandige bodem. Het is daarmee uitgesloten dat het voornemen leidt tot vernietiging van essentiële onderdelen van het leefgebied van rugstreeppad. Wel moet er rekening mee gehouden worden dat het plangebied tijdens uitvoer van de werkzaamheden tijdelijk geschikt leefgebied voor rugstreeppad is.

Effecten en conclusie

Op basis van de aanwezige biotoop kan het voorkomen van algemene amfibiesoorten zoals bastaardkikker en gewone pad niet geheel worden uitgesloten. Voor het verstoren van deze 'Andere soorten' amfibieën geldt een algemene vrijstelling in het kader van ruimtelijke ingrepen. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn voor deze soorten niet nodig. De aanwezigheid van de niet-vrijgestelde 'Andere soort' alpenwatersalamander en de Habitatrichtlijnsoort poelkikker kan worden uitgesloten op basis van de aanwezige biotoop, met name vanwege de afwezigheid van oppervlaktewater dat gebruikt kan worden als voortplantingsbiotoop. Het is uitgesloten dat het voornemen leidt tot aantasting van essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van deze soorten en/of verstoring van individuen.

Rugstreeppad is een zeer mobiele soort waarvoor het plangebied in de bestaande situatie marginaal geschikt biotoop biedt. Het is daarnaast aannemelijk dat in de uitvoeringsfase van de hier beschouwde werkzaamheden (bijkomend) tijdelijk geschikt(er) leefgebied voor rugstreeppadden wordt gecreëerd. Zo zal de grond plaatselijk kaal gemaakt worden (open, vergaafbare bodem), kan geschikt voortplantingswater ontstaan in de vorm van regenwaterpoelen (bijvoorbeeld in de bandensporen van werktuigen), en wordt werkmateriaal op het werkterrein opgeslagen (schuilplaatsen). De rugstreeppad is een zeer mobiele soort die makkelijk enkele kilometers van het huidige leefgebied kan opduiken op zoek naar dergelijke, dynamische milieus. Gezien de nabijheid van geschikt leefgebied en recente bekende waarnemingen van deze soort in de (wijdere) omgeving is niet uit te sluiten dat deze soort in de uitvoeringsfase van de werkzaamheden ook binnen de grenzen van het projectgebied opduikt. Individuele rugstreeppadden die sporadisch in het projectgebied aanwezig zijn, kunnen worden verwond of gedood wanneer zij tijdens de werkzaamheden de planlocaties betreden en bijvoorbeeld onder de machines terechtkomen. Het verwonden of doden van individuen van de rugstreeppad is onder de Wnb verboden. Overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is te voorkomen door het treffen van mitigerende maatregelen.

Om een overtreding van de Wnb te voorkomen dient te worden voorkomen dat de soort tijdens de werkzaamheden het plangebied gaat bevolken. Hiertoe dient te worden voorkomen dat regenplassen ontstaan op de zanderige ondergrond, door te zorgen voor een geschikte afwatering en/of eventueel ontstane plassen zo spoedig mogelijk te dempen. Wanneer deze maatregelen zorgvuldig worden uitgevoerd is verstoring van rugstreeppadden als gevolg van de werkzaamheden uit te sluiten. Er zijn dan ten aanzien van deze soort geen vervolgstappen nodig in het kader van de Wnb.

5.2.6 Reptielen

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] zijn in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van het plangebied geen waarneming bekend van onder de Wnb beschermde reptielsoorten. Deze zijn op basis van recente verspreidingsgegevens ook niet in de omgeving van het plangebied te verwachten [lit. 5].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werden geen, onder de Wnb beschermde, reptielen aangetroffen. De aanwezige biotopen binnen het plangebied komen niet overeen met de biotoopeisen van beschermde reptielen. Zo komen deze soorten bijvoorbeeld voor in zandige terreinen en voldoende open, zonnige plekken (zandhagedis, adder), waterrijke gebieden op overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden (ringslang), heide (gladde slang, levendbarende hagedis) en houtwallen en spoorbermen (hazelworm). Het plangebied en de directe omgeving liggen bovendien volledig buiten het verspreidingsgebied van reptielsoorten in Nederland [lit. 5].

Effecten en conclusie

Door de afwezigheid van geschikt biotoop voor beschermde reptielen, en de ligging van het plangebied buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten, kan worden uitgesloten dat beschermde reptielen binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

5.2.7 Vissen

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid en de verstoring van beschermde vissoorten is daarmee uit te sluiten. Nader onderzoek en/of een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

5.2.8 Vlinders, libellen en andere ongewervelden

Bureaustudie

Op basis van de NDFF [lit. 4] is in de afgelopen 10 jaar in de omgeving van het plangebied 1 waarneming bekend van teunisbloempijlstaart, een nachtvlinder beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' (artikel 3.10) van de Wnb. Deze waarneming werd gedaan in 2021 in het zuidwesten van Oosterhout, op ongeveer 2,6 km afstand ten zuidoosten van het plangebied (afbeelding 5.11). Het betreft een waarneming van een rups [lit. 10]. Er zijn in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend van andere soorten ongewervelden beschermd onder het beschermingsregime 'Andere soorten' en/of de Habitatrichtlijn, en deze zijn hier op basis van verspreidingsgegevens en/of habitatvereisten ook niet te verwachten.

Afbeelding 5.11 Waarnemingen van beschermde vlinders, libellen en overige ongewervelden in de omgeving van het plangebied in de periode 2012-2022 [lit. 4]. Het betreft slechts 1 waarneming van teunisbloempijlstaart

De biotoopeisen van de teunisbloempijlstaart worden in onderstaand kader beschreven.

Teunisbloempijlstaart

De laatste jaren breidt de teunisbloempijlstaart zich vanuit Zuid-Limburg naar het noorden uit; de meeste waarnemingen komen uit de provincie Limburg, maar er zijn ook enkele exemplaren waargenomen in andere provincies, waaronder Noord-Brabant en Gelderland. Open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Waardplanten: wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart [lit. 11].

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen vlinders, libellen en ongewervelden aangetroffen die onder de Wnb beschermd zijn. Hierbij wordt opgemerkt dat het veldbezoek, met betrekking tot vlinders, libellen en ongewervelden, niet in de meest geschikte periode van het jaar heeft plaatsgevonden. De plangebieden en de directe omgeving voldoen daarnaast niet aan de (over het algemeen hoge) eisen van beschermde vlinders, libellen en ongewervelden zoals heide, plantenrijke vennen, zuurstofrijke beken, verlandingsvegetaties met krabbescheer, zandstrandjes langs de grote rivieren, bloem- en/of kruidenrijke graslanden, blauwgraslanden, moerassen, bos, stromend water. Ook teunisbloempijlstaart vindt binnen het plangebied geen geschikt habitat vanwege het ontbreken van vochtig bos en warme, open plaatsen. Daarnaast komen de waardplanten van de soort (wilgenroosje, teunisbloem, kattenstaart) niet in de plangebieden voor [lit. 11].

Effecten en conclusie

Door de afwezigheid van geschikt biotoop en waardplanten voor beschermde vlinder- of libelsoorten, kan worden uitgesloten dat beschermde dagvlinders, libellen of andere ongewervelde binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Hierdoor zijn negatieve effecten van de geplande werkzaamheden op deze soortgroepen uit te sluiten. Vervolgstappen in het kader van de Wnb zijn niet nodig.

6

BOMEN

Binnen het plangebied zijn bomen aanwezig die in het kader van de werkzaamheden worden gekapt. In dit kader wordt in deze quickscan uitgegaan van een 'worst-case' scenario, waarin zowel bomen aan de noordzijde als aan de zuidzijde van het bestaande voetbalveld worden gekapt. Mogelijk blijven in het uiteindelijke inrichtingsplan een aantal van deze bomen toch behouden. Aangezien deze bomen zich binnen de gemeente Oosterhout bevinden, is hierop het gemeentelijk bomenbeleid van toepassing.

6.1 Gemeentelijk bomenbeleid

De Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente Oosterhout [lit. 12] stelt: 'Het is verboden zonder vergunning [...] een houtopstand op gemeentegrond dan wel een boom (bomen) die op de lijst van monumentale bomen is (zijn) opgenomen, te vellen of te doen vellen' (artikel 4.10, lid 3). Binnen het plangebied is geen sprake van bomen die op de lijst van monumentale bomen van gemeente Oosterhout staan. Wel geldt de kapvergunningsplicht voor een aantal te kappen bomen.

Het verbod geldt niet voor houtopstanden of bomen met een doorsnede van minder dan 20 cm of een omtrek van minder van 65 cm op 1,3 m hoogte van het maaiveld (deze worden niet gedefinieerd als 'houtopstand'). Daarnaast geldt het verbod niet voor:

- wegbeplantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouw gronden, beide voor zover bestaande uit niet-geknotte populieren of wilgen;
- houtopstanden die bij wijze van dunning moeten worden geveld, waarbij onder dunning wordt verstaan 'velling ter bevordering van het voortbestaan van de houtopstand'.
- houtopstanden die moeten worden geveld krachtens de Plantenziektewet, krachtens een aanschrijving of op last van het college of omdat deze acuut gevaar oplevert;
- 1 of meer iepen die naar het oordeel van het college gevaar opleveren voor verspreiding van de iepziekte of voor vermeerdering van iepenspintkevers.

6.2 Bomeninventarisatie

Op 22 februari 2022 heeft een veldinventarisatie plaatsgevonden waarbij van de te kappen bomen de soort en de stamdiameter op 1,30 m hoogte (diameter op borsthoogte, DBH) is bepaald. De te kappen bomen zijn ingeschat op basis van de bestaande plannen (zie hoofdstuk 2). De stamdiameters zijn bepaald met behulp van een PI-band, een meetlint met een speciale DBH-verdeling waardoor deze direct af te lezen is, of ingeschat. Ook zijn foto's van de bomen gemaakt. In totaal zijn op deze manier 92 bomen binnen het plangebied geïnventariseerd, met stamdiameters variërend van circa 15 - 60 cm. Houtopstanden waarvan op voorhand duidelijk was dat deze te klein zijn om als zodanig beschouwd te worden, of die in de voorgenomen plannen behouden kunnen blijven, zijn niet geïnventariseerd. Het te kappen bosbestand bij de nieuwe locatie voor het voetbalveld is op een globalere manier geïnventariseerd, waarbij niet per boom de exacte locatie en DBH is bepaald maar een algemeen beeld van het gehele te kappen bosperceel is gevormd. In afbeelding 6.1 zijn de locaties van de te kappen bomen rondom de bestaande locatie van het voetbalveld weergegeven. Vervolgens is in tabel 6.1 per boom de soort, DBH en een foto weergegeven, waarbij de nummers corresponderen met de nummers uit afbeelding 6.1. In afbeelding 6.2 zijn de te kappen bospercelen bij de nieuwe locatie voor het voetbalveld weergegeven, deze zijn in tabel 6.1 voor het gehele vlak beschreven.

Afbeelding 6.1 Te kappen bomen rondom het bestaande voetbalveld

Afbeelding 6.2 Te kappen bomen bij de nieuwe locatie voor het voetbalveld, onderverdeeld in vlakken

Tabel 6.1 Geïntervieweerde bomen binnen het plangebied

Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
1	esdoorn spec.	25	
2	zomereik	62	

Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
3	esdoorn spec.	23	
4	esdoorn spec.	45	

Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
5	esdoorn spec.	17	
6	wilde lijsterbes	14	

Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
7	zomereik	39	
8	esdoorn spec.	24	

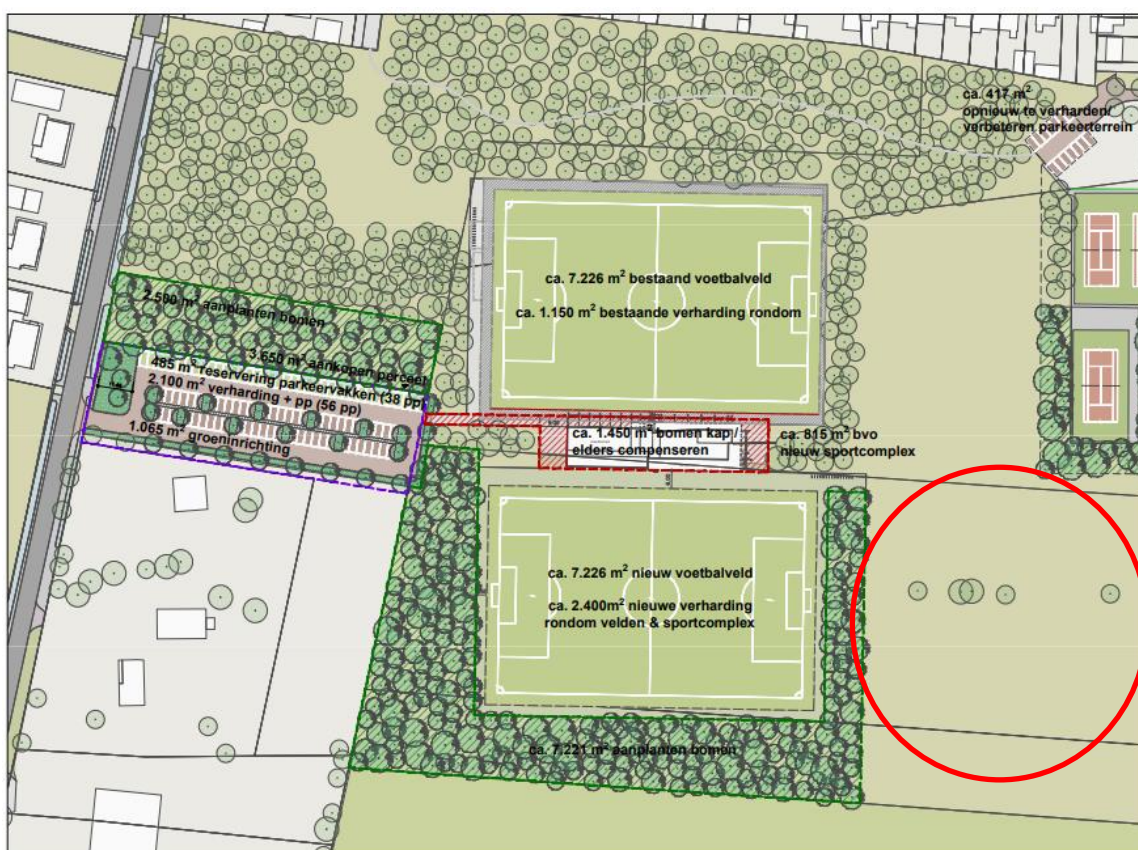
Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
9	esdoorn spec.	21	
10	papierberk	35	
11	esdoorn spec.	41	
12	Californische cipres	20 - 35	
13	Californische cipres	20 - 35	

Nr.	Soort	DBH (cm)	Foto
14	Californische cipres	20 - 35	
15	Californische cipres	20 - 35	
16	Californische cipres	20 - 35	
17	Californische cipres	20 - 35	
18	Californische cipres	20 - 35	
19	Californische cipres	20 - 35	
20	Californische cipres	20 - 35	
21	Californische cipres	20 - 35	
22	Californische cipres	20 - 35	
23	Californische cipres	20 - 35	
24	Californische cipres	20 - 35	
25	Californische cipres	20 - 35	
26	Californische cipres	20 - 35	
27	Californische cipres	20 - 35	
28	Californische cipres	20 - 35	
29	Californische cipres	20 - 35	
30	Californische cipres	20 - 35	
bosperceel nieuwe locatie voetbalveld	zomereik (48x)	30 - 55	
	berk spec. (9x)	30 - 50	
	veldesdoorn (2x)	25 - 35	
	grove den (3x)	25 - 35	

NATUURINCLUSIEVE INRICHTING TEN BEHOEVE VAN STEENUIL

In verband met de aanwezigheid van foerageergebied van de steenuil binnen en in de directe omgeving van het plangebied, is het idee opgevat om bij de herinrichting rekening met de soort te houden. In het huidige inrichtingsontwerp is relatief veel ruimte voor nieuw te realiseren groen, met name aan de zuidzijde van het nieuwe voetbalveld (zie afbeelding 2.6). Aangezien de steenuil niet of nauwelijks profiteert van nieuw aan te planten bomen, zoals nu wordt voorzien, wordt geadviseerd inrichtingsmaatregelen voor steenuil te treffen in een ander gedeelte van het plangebied, bijvoorbeeld op de percelen tussen het bestaande en nieuw te realiseren voetbalveld en de bestaande tennisbanen (afbeelding 7.1).

Afbeelding 7.1 Suggestie locatie voor natuurinclusieve inrichting ten behoeve van steenuil (rood omcirkeld)

Hieronder wordt het biotoop van steenuil toegelicht en worden verschillende suggesties gegeven voor maatregelen ten gunste van de steenuil.

Biotoop steenuil

Steenuilen leven op erven van woningen, bij boerderijen, aan dorpsranden en in het kleinschalige, agrarische cultuurlandschap. Het ideale leefgebied voor de steenuil voorziet jaarrond in voedsel en geschikte nestgelegenheid en biedt voldoende veiligheid. Hierbij zijn onder andere een afwisseling tussen korte en verruigde vegetatie, de aanwezigheid van voldoende nestplaatsen in boomholten, nestkasten of gebouwen, een gevarieerd voedselaanbod en de aanwezigheid van voldoende zit- en uitkijkposten van belang.

Inrichtingsmaatregelen ten gunste van de steenuil:

Maatregelen waaraan gedacht kan worden om de aantrekkelijkheid en geschiktheid van het gebied voor de steenuil te verhogen, zijn onder andere:

- realisatie van ruigtevegetaties;
- verhogen voedselaanbod;
- neerzetten van paaltjes;
- aanplanten van heggen en knotwilgen.

Realiseren van ruigtevegetaties

Een gebied waarin korte en ruigere (gras)vegetaties worden afgewisseld, is voor de steenuil het meest aantrekkelijk. In de overgang tussen grasland en struweel/bos kan in dit kader toegestaan worden dat zomen ontstaan. Daarnaast kunnen overhoekjes, kruidenzomen en andere ruigten gecreëerd worden.

Verhogen voedselaanbod

Door het aanbrengen van takkenrillen, takkenhopen, houtstapels, compost- of mesthopen, losgestapelde stenen en/of muizenruiters wordt onder meer de aantrekkelijkheid van het gebied voor insecten en muizen vergroot, waarmee het voedselaanbod voor de steenuil en andere uilen toeneemt.

Neerzetten van paaltjes

Het is voor steenuil van belang dat er voldoende zit- en uitkijkposten aanwezig zijn om te foerageren en te rusten. Hier kan eenvoudig aan voldaan worden door het plaatsen van paaltjes. Steenuilen maken bij graslandpercelen met name gebruik van houten omheiningspaaltjes.

Aanplanten van heggen en knotwilgen

Heggen zorgen voor beschutting en zijn tevens een bron van voedsel. Enkele knotwilgen in het gebied kunnen ook waardevol zijn voor de steenuil, omdat ze zorgen voor zit- en uitkijkposten en (later) voor nestmogelijkheden in boomholtes.

SAMENVATTING

8.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het optreden van directe effecten, zoals verstoring door oppervlakteverlies, geluid, licht, trilling of optische verstoring kan als gevolg van de afstand (minimaal 5,8 km) tussen het plangebied en omliggende Natura 2000-gebieden worden uitgesloten. Een voortoets om directe effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden te toetsen is niet nodig.

De werkzaamheden betreffen 'het aanleggen, veranderen of verwijderen van een werk, met inbegrip van de daarmee samenhangende vervoersbewegingen', en zijn daarom vrijgesteld van de Natura 2000-vergunningsplicht op grond van artikel 2.9a Wnb. Deze vrijstelling geldt niet voor de toekomstige gebruiksfase. Omdat in de gebruiksfase de stikstofuitstoot naar verwachting hoger ligt dan in de bestaande situatie, is het nodig deze inzichtelijk te maken middels een AERIUS-berekening. Indien uit de berekening blijkt dat significante stikstofdeposities op Natura 2000-gebieden te verwachten zijn, is een voortoets en/of passende beoordeling nodig om de effecten van stikstofuitstoot van het voornemen te toetsen.

Het optreden van indirecte effecten zoals vernatting, verdroging, verontreiniging, verzoeting of verzilting kan worden uitgesloten als gevolg van de aard van het voornemen en de relatief grote tussenliggende afstand tussen de beoogde windturbinelocaties en het NNN. Een voortoets om indirecte effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden te toetsen is voor deze verstoringseffecten niet nodig.

Natuurnetwerk Nederland

Binnen het plangebied bevindt zich een perceel behorende tot het Natuurnetwerk van de provincie Noord-Brabant (NNB). Omdat als gevolg van het voornemen een gedeelte van het NNB verloren gaat, is het nodig een 'Nee, tenzij-toets' uit te voeren en mag het NNB enkel aangetast worden na goedkeuring van de provincie.

8.2 Soortenbescherming

In de volgende tabel 8.1 zijn de bevindingen en conclusies ten aanzien van de beschermde soorten samengevat.

Tabel 8.1 Samenvattende tabel soortenbescherming

Soortgroep	Kans op overtreding Wnb?	Vervolgstappen nodig?		Ontheffing aanvragen?
		Mitigerende maatregelen	Vervolgonderzoek (indien mitigatie niet mogelijk of niet voldoende)	
flora	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
grondgebonden zoogdieren	ja, indien essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van bunzing, hermelijn, wezel en/of steenmarter worden vernietigd of beschadigd	niet van toepassing	ja, middels het plaatsen van cameravallen	nee, mits uit vervolgonderzoek blijkt dat het plangebied geen belangrijke functie(s) heeft voor marterachtigen
vleermuizen	ja, indien: - verblijfplaatsen van vleermuizen in het clubgebouw worden vernietigd, en/of; - verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving worden verstoord, en/of; - foeragerende of passerende vleermuizen worden verstoord	ja, door: - werkzaamheden overdag uitvoeren en gebruik maken van vleermuisvriendelijk lichtbeheer, en; - gebruik te maken van een werkwijze zonder sterke trillingen en puls-geluid	ja, volgens vleermuisprotocol 2021	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen en/of uit vervolgonderzoek blijkt dat er geen belangrijke functies voor vleermuizen aanwezig zijn
vogels met een jaarrond beschermd nest	ja, indien: - vaste rust/nestplaatsen van ransuil en/of huismus worden vernietigd; - in de omgeving broedende vogels worden verstoord	niet van toepassing	ja, gericht onderzoek naar de functie van delen van het plangebied voor ransuil en huismus	nee, mits uit vervolgonderzoek blijkt dat het plangebied geen belangrijke functie(s) heeft voor vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest en mitigerende maatregelen in acht worden genomen
vogels	ja, indien broedparen worden verstoord	ja 3 mogelijkheden: - buiten het broedseizoen werken; - werkzaamheden voor het broedseizoen inzetten en continu doorwerken; - of plangebied ongeschikt maken voor broedvogels	nee	nee, mits mitigerende maatregelen in acht worden genomen
amfibieën	ja, indien rugstreeppadden worden verwond of gedood	ja, door: voorkomen dat tijdens de werkzaamheden geschikt leefgebied voor rugstreeppad ontstaat	nee	nee
reptielen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vissen	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee
vlinder, libellen & ongewervelden	nee	geen, wel zorgplicht	nee	nee

LITERATUUR

- 1 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (geconsolideerd 1 maart 2020); zie <https://www.brabant.nl/onderwerpen/omgevingsbeleid/interim-omgevingsverordening>.
- 2 Natura2000.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 3 <https://noord-brabant.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=aadeed0954ee4cebaa058ed0ae6a4c40NDFF> -ecogrid database (ndff.nl), geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 4 Verspreidingatlas.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 5 Zoogdiervereniging.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 6 Vleermuis.net, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 7 Vogelbescherming.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 8 Ravon.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 9 <https://waarneming.nl/waarneming/view/220332777>.
- 10 Vlinderstichting.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 11 Besluit van de raad van de gemeente Oosterhout van 17 december 2019 tot vaststelling van de Algemene Plaatselijke Verordening van de gemeente Oosterhout, geraadpleegd via <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR635045/>.
- 12 www.atlasleefomgeving.nl, geraadpleegd op 28 februari 2022.
- 13 www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/functies/bouwlawaai-0/virtuele-map/afstandstabel.
- 14 Bron: Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2023. Besluit met kenmerk C2298156/5129502. Geraadpleegd via <https://www.brabant.nl/-/media/5632f931f42141d3a963d0369af6af7a.pdf>

Bijlage(n)

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN BIESBOSCH

Habitattypen

Habitatype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgave ?
H3260B - Beken en rivieren met waterplanten	grote fonteinkruiden	definitief	=	=	A	
H3270 - Slikkige rivieroever		definitief	>	>		3.05,W
H6120* - Stroomdalgraslanden		definitief	>	=	B2	3.13,SG
H6430A - Ruigten en zomen	moerasspirea	definitief	=	=	A2	
H6430B - Ruigten en zomen	harig wilgenroosje	definitief	>	=	A3	3.05,W
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	glanshaver	definitief	=	>	B1	3.13,SG
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	grote vossenstaart	definitief	>	=	B2	3.09,W
H91E0A* - Vochtige alluviale bossen	zachthoutoibossen	definitief	= (<)	>	A3	3.05,W
H91E0B* - Vochtige alluviale bossen	essen- iepenbossen	definitief	>	>	C	

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
H1095 - Zeeprk	definitief	>	=	=	A	
H1099 - Rivierprk	definitief	>	=	=	A	
H1102 - Eft	definitief	>	=	=	A	
H1103 - Fint	definitief	>	=	=	A	3.05,W
H1106 - Zalm	definitief	>	=	=	A	
H1134 - Bittervoorn	definitief	=	=	=	B1	
H1145 - Grote modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1149 - Kleine modderkruiper	definitief	=	=	=		
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	=	=	=		
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=	C	
H1337 - Bever	definitief	=	=	=	A1	3.05,W
H1340* - Noordse woelmuis	definitief	>	>	>	B2	3.05,W; 3.08,W
H1387 - Tonghaarmuts	definitief	>	>	>	A2	3.05,W
H4056 - Platte schijffhoren	ontwerp	=	=	=	C	

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A017 - Aalscholver	definitief	310	=	=	C	
A021 - Roerdomp	definitief	10	>	>	C	3.08,W
A081 - Bruine kiekendief	definitief	30	=	=	B1	
A119 - Porseleinhoen	definitief	9	>	>	C	
A229 - IJsvogel	definitief	20	=	=	B1	
A272 - Blauwborst	definitief	1300	=	=	A1	
A292 - Snor	definitief	130	=	=	B2	
A295 - Rietzanger	definitief	260	=	=	C	

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kemopgaven ?
A005 - Ruut	definitief	450	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A017 - Aalscholver	definitief	330	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	
A027 - Grote zilverreiger	definitief	60	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=	B	
A027 - Grote zilverreiger	definitief	10	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B	
A034 - Lepelaar	definitief	10	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A037 - Kleine zwaan	definitief	10	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	
A041 - Kolgans	definitief	34200	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=	C	
A041 - Kolgans	definitief	1800	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A043 - Grauwe gans	definitief	2300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	
A045 - Brandgans	definitief	870	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A045 - Brandgans	definitief	4900	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=	C	
A050 - Smient	definitief	3300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	
A051 - Kraakeend	definitief	1300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A052 - Wintertaling	definitief	1100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A053 - Wilde eend	definitief	4000	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A054 - Pijlstaart	definitief	70	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A056 - Slobeend	definitief	270	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A059 - Tafeleend	definitief	130	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A061 - Kuifeend	definitief	3800	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A068 - Nonnetje	definitief	20	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A070 - Grote zaagbek	definitief	30	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A075 - Zeearend	definitief	2	maximum	Foerageergebied	=	=	A1	
A094 - Visarend	definitief	6	maximum	Foerageergebied	=	=	B1	
A125 - Meerkooit	definitief	3100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	
A156 - Grutto	definitief	60	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	

